

SLOVENSKI LIST

Naročnina: Za Ameriko in za celo leto \$ arg. 6.—; za pol leta 3.50; Za druge dežele 2.50 USA-Dolarjev.

PERIODICO DE LA COLECTIVIDAD YUGOESLAVA

Dirección y Administración: Gral. César Díaz 1657, U. T. 59-3667 Bs. Aires

Leto VIII.

BUENOS AIRES, 23. JANUARJA 1937

Štev. 3

POSAMEZEN IZVOD: 10 ctvs.

LIST IZHAJA OB SOBOTAH
Rokopisi se ne vračajo

Naše šolstvo

Kar se tiče organizacije šolstva imajo Slovenci dolgo in dobro tradicijo za seboj. Pred svetovno vojno, ko so živeli še skoro vsi v mehan avstro-ogrski monarhiji, so pod pritiskom nemštva, ki je prodiralo od severa, in italijanstva, ki je pritislo od zahoda, kmalu spoznali, da je šolstvo osnovno vprašanje njihovega narodnega obstoja in so si z zasebnimi šolami, vzdrževanimi od vsega naroda in podprtimi od mnogih mecenev, uspešno postavili v bran navalu potujčevanja. Zasebno šolstvo v narodno ogroženih krajih, oskrbovano zlasti po Družbi sv. Cirila in Metoda, je odlično vršilo svojo misijo na Koroškem in Tržaškem in je močno zavrlo raznarodovalna prizadevanja italijanskih in nemških šolskih družb. Po vojski se ta šolski boj v težjih okoliščinah na Koroškem nadaljuje, v Julijski Benečiji je moral prenehati, utrdili in razvili pa smo svoje šolstvo v nekdanj madžarskem Prekmurju.

V Novem svetu te skrbi za šolstvo Slovenci niso več kazali tako kakor doma, kar je docela razumljivo. V Ameriki živijo v risu obeh največjih jezikovnih kultur, anglosaksonske in špansko-latinske, ki imata veliko privlačno moč. Ko se je Slovenec boril doma proti vsiljevanju nemščine, se je upiral jeziku, ki ga more težko rabiti kje po svetu, brž ko zapusti nemško luko in srednje-evropsko nemško kulturno območje; ko je odklanjal jezik Italije, ki je gospodarski in politično najšibejša med evropskimi velesilami, je odklanjal jezik, ki mu je mogel biti rabljiv le v mestih ob obalah Sredozemskega morja. Iz Babilona malih evropskih narečij pa je v Ameriki naš človek prešel v krog svetovne angleščine in španščine, ki se jih je moral, naj mu je bilo prav ali ne, čim prej naučiti.

Razen tega se je znašel v svetu narodnostne svobode. V narodnostnem oziru ni čutil nikakega pritiska več, nihče mu ni branil, da bere in govori, kakor hoče, in vsa tista evropska nacionalna razdražljivost ga je minila, zlasti ko so pritisnile nanj skrbi za vsakdanji kruh. Asimilacijskemu procesu se ni prav nič upiral, kar najbolj dokazuje, kako je italijanska šolska politika v Julijski Benečiji napačna. Dokler se bodo naši otroci nasiljevali z italijansko šolo, jo bodo starši in otroci sami odklanjali, ker je sila najboljše vzgojiteljica upornikov, medtem ko se smemo resno vprašati, ali bi naši ljudje v Italiji ne zahtevali sami italijanskih šol, če bi jim oblast dala samo slovenske.

In tako se je v svobodni Ameriki raznarodovanje mladega jugoslovanskega naraščaja vršilo zelo naglo in se vrši še danes s tako hitričo, da človek strmi nad tem pojavom. Otroci odgovarjajo staršem na domačo besedo v drugem jeziku, se izogibajo materine govorice, kolikor morejo, in kažejo zelo živo željo, da bi čim bolj zabrisali vsako razliko med seboj in svojo drugojezično okolico. Mnogokrat se vse to vrši proti izrecni želji staršev, katerih volja se pač ne more kosati z vplivom ulice, trgovine, šole in vsega mesta. Vse kaže, da pojde to tudi v bodoče tako, in tedaj si prav lahko izračunimo, kaj bo z našo kolonijo v dvajsetih letih. Dotok novih izseljencev, ki so prinesli s seboj še svoje mlade spomine iz domače dežele, ki še znajo blagoljubno

Pogajanja za sporazum med Beogradom in Zagrebom

Ministrski predsednik dr. Milan Stojadinović se je sestal v bližini Zagreba z voditeljem Hrvatske seljačke stranke dr. Mačkom — Ta javni začetek pogajanj upravičuje upanje, da bo med vlado in hrvatsko opozicijo prišlo v kratkem do sporazuma

Prejšnji teden so nekateri tukajšnji listi priobčili vest, da se bo predsednik beograjske vlade dr. Milan Stojadinović — na svojem povratku iz Švice, kjer se je mudil na oddihu — "skoro gotovo" sestal v okolici Zagreba z voditeljem HSS dr. Vladimirom Mačkom ter da se bo z njim razgovarjal o ureditvi hrvatskega vprašanja, ki je gotovo najvažnejši notranje-politični problem Jugoslavije. In to se je res zgodilo. Tukajšnja "Nación" je objavila v ponedeljek naslednje posebno poročilo iz Beograda:

"Politični krogi pripisujejo zgodovinski pomen razgovoru, ki sta ga včeraj imela gg. Stojadinović in Maček in ki je najbrž, začetek odločne akcije za rešitev hrvatskega vprašanja. Dasi je g. Maček, kakor znano, nepopustljiv, se je vendar dal prepričati od spretnosti in prepričevalnosti g. Stojadinovića. Listi podčrtavajo važnost sestanka med načelni-

Te vesti se bo gotovo razveselil vsak naš človek. Po mnogih znamenjih smemo sklepati, da se bližamo končni rešitvi hrvatskega vprašanja — torej res zgodovinsko važnemu dogodku, ki bo imel velik vpliv na nadaljnji politični in gospodarski razvoj naše domovine.

Že obisk dr. Mačka pri knezu-namestu Pavlu na gradu Brdu pri Kranju, ki ga je knez bil kupil lansko leto, je bil jasan znak, da so Hrvati uvideli potrebo tesnejšega sodelovanja z državno upravo. Po ponovnih obiskih dr. Korošca v Zagrebu so se nato stiki med Beogradom in hrvatsko prestolico toliko poglobili, da je bil sedaj mogoč sestanek predsednika vlade in predsednika HSS. Ta sestanek bi se ne bil vršil, če bi ne bilo trdnega upanja, da bo med vlado in hrvatsko opozicijo prišlo do sporazuma, zakaj če bi se poskus sprave po vsej dobri volji, pokazani na obeh straneh, ponestril, bi razočaranje tu in tam bilo zelo veliko in notranja ureditev države s sodelovanjem Hrvatov bi bila zopet odložena za nedogleden čas.

Kar se tiče hrvatskih zahtev, ki smo jih zgoraj navedli, ne predstavljajo nobena izmed njih nepremagljivi

težav. Znano je, da je vlada voljna zamenjati sedanji volilni zakon, ki s predpisom javnega glasovanja omejuje volilno svobodo in ki ga je bila podedovala od prejšnjega režima, s starim dobrim volilnim zakonom; vlada rada sprejema sodelovanje hrvatske kmetijske stranke v upravi in želi sporazumne notranje državne ureditve, ki bi ugodila potrebam posameznih pokrajin, ne da bi oslabilo moč državne celote. Stvarno ne bo nikakih ovir, da se v teh vprašanjih doseže sporazum, toda v taktiki, kako ga izvršiti, si obadva pogodbenika nista edina. Dr. Maček stoji na stališču, da je treba najprej izvesti volitve za ustavodajno skupščino, češ svobodno izvoljeni poslanci naroda naj potem odločijo, kako se bo Jugoslavija notranje uredila. Vladni krogi ugovarjajo tej taktiki, češ če bi šli v volitve brez skupnega programa o notranji ureditvi, ki ga ima volilec sprejeti ali odkloniti, bi ustavodajna skupščina predstavljala politično zelo neenotno telo, sestavljeno v bistvu iz sedanjih malih strank in bi težko mogla dobro opraviti svoje delo; država ne sme razveljaviti se-

kom vladne stranke ter načelnikom hrvatske opozicije in zagrebški "Obzor" piše:

"Obe prizadeti stranki stojita sicer na različnih stališčih, vendar pa bosta storili vse, da se premakneta z mrtve točke. Dr. Maček je svoj čas že izjavil, da ima namen imenovati zastopnike HSS, ki naj bi nadaljevali pogajanja, če bodo prvi razgovori količkaj upravičili upanje v uspeh".

"Vedeti treba, da želi HSS naslednje: 1) revizijo ustave; 2) organiziranje koalicijske vlade; 3) sklicanje ustavodajne skupščine, izvoljene na svobodnih in tajnih volitvah, katera bo končno veljavno odločila o obliki državne ureditve. Verjetno je, da je g. Maček predložil včeraj te zahteve g. Stojadinoviću, kateri mu je baje obrazložil težkoče, ki bi bile v zvezi s takojšnjim uveljavljanjem tega programa, in pa način, katerega smatra kot najbolj primerne za doseg sporazuma."

danje ustave, dokler ni trdnega sporazuma, kakšna naj bo nova, ker bi se s tem razdrli temelji državne zgradbe, preden bi bil načrt za novo stavbo gotov; najprej je treba torej iskrenenega sporazuma in nato naj se vrše svobodne volitve, v katerih bo volilec sporazumno sprejeti načrt državne ureditve po svojih uvidevnosti odobril ali zavrgel.

Naša naloga ni, da izrekamo svojo sodbo o ustavnih in notranje-političnih bojih v Jugoslaviji, a vendar ne moremo drugače, kot da se tega stalnega zblizevanja med Beogradom in Zagrebom iskreno veselimo. Še nikoli in nikjer se taktika politične abstinence ni obnesla, kakor vsakdo ve, in tudi Hrvatom ne more koristiti. Prepričani smo, da bo nova politična pot, ki jo je Zagreb ubral, rodila lepših uspehov za Hrvatsko samo in za Jugoslavijo, nego dosedanje jalovo in brezprogramno nasprotovanje, in z radostjo pričakujemo dne, ko bo bratski sporazum Srbov, Hrvatov in Slovencev tako popoln, da bodo onemogočene vse tuje koristljubne spletke, ki so se doslej hranile zgolj od upanja na večnost naših bratskih sporov.

RAZNE VESTI

En milijon človeških žrtev je povzročila doslej španska državljanska vojna — tako je izjavil španski minister brez portfelja Irujo nekemu madridskemu listu. Dodal je, da bo vojna gotovo pobrala še drug milijon špancev, če bo trajala še pol leta.

Nemčija je močno utrdila otok Helgoland v Severnem morju. Postavila je tam svojih osemdeset težkih topov za streljanje na veliko daljavo ter zgradila še popolnejše utrdbe nego so bile one, ki jih je morala po določbah versailleske pogodbe podreti. S tem je spet "ošpčila" ta "trn v šapi britanskega leva" — kakor so Helgoland imenovali pred vojno.

V pokrajini Navarri so vstasi obsodili na smrt in postreljali 14.000 nasprotnikov odkar je izbruhnila državljanska vojna. Tako javljajo agenciji "Havas" iz Bilbao.

Predsednik Roosevelt je v sredo nastopil svojo drugo predsedniško dobo. Ob tej priliki je imel velik govor, v katerem je povdarjal, da bo nadaljeval svojo politiko gospodarske in socialne obnove Združenih držav ter je spet izpričal svojo vero v demokracijo.

O jugoslovansko-bolgarski prijateljski pogodbi je te dni izjavil zunanji minister bolgarske vlade, da v vsem odgovorja čustvovanju obeh narodov, ki sta si res prijatelja. Dejal je, da bo ta pogodba še bolj utrdila mir na Balkanu, nego ga je mogel utrditi balkanski sporazum.

Nemški minister Goering se mudi v Italiji na oddihu, a je imel tudi več važnih političnih sestankov. Z italijansko vlado se je baje domnil glede skupnega nastopanja v španskem vprašanju.

Velike demonstracije proti Trockemu, ki se sedaj nahaja v Mehiki, so uprizorili tamošnji komunisti. Bivši sovjetski prvak je sprejel novinarje ter jim, med drugim dejal, da "sovjetska birokracija sabotira španske levitarje, ker se noče zameriti francoskim buržujem". Našel je še celo vrsto drugih obdolžitev proti moskovski vladi, ki zatrudi, da nikakor ni res, da bi on bil fašist, kakor mu očitajo njegovi nekdanji občuovalci, ki so danes njegovi najhujši nasprotniki.

Rusija je zvišala svoj vojni proračun za 30 od sto v primeri z lanskim letom; potrebila bo v letu 1937 celih 20.102 milijona rubljev v vojne svrhe, dočim je lani znašal proračun za vojsko, mornarico in letalstvo 14.815 milijonov.

Bolgarija se je sedaj začela pogajati z Rumunsko in z Grčijo glede sklenitve pogodbe o nenapadanju. Sporazum z Jugoslavijo, o katerem smo poročali prejšnji teden, je bil torej srečen uvod v splošno ureditev odnosov med bolgarsko kraljevino in sosednimi državami.

govorico svoje matere in jo tudi nehoti porablja, kadar so najbolj strastni ali najbolj nežni. Se je ustavljal in novega večjega doseljavanja ni pričakovati; tu rojeni otroci niso samo politično Argentinci, marveč so tudi pozabili jezik svojega kraja in ne vedo ničesar o domovini svojih staršev, o njenih lepih navadah in prastarih tradicijah, o njeni politični, gospodarski in kulturni zgodovini, in v zadregi bodo, če bi morali pokazati, kje leži ta Jugoslavija na evropski zemljepisni karti.

V tem stanju pa niso v državah ameriškega kontinenta samo majhni, številčno slabi narodi, ampak tudi veliki. Enako raznarodovanje

grozi Francozom, Nemcom, Italijanom in ostalim — le Angleži se v Južni Ameriki ne vdajajo tako naglo, čeprav se tudi med njimi čuti moč tukajšnje jezikovne okolice — in zato so si vsi kulturni narodi dodeli nalogo, da ta razvoj, ki je protinaraven in škodljiv, zadržijo.

Resnično, protinaravno je, da otroci zataje ali pozabijo na vse, kar je izpolnjevalo življenje njihovih staršev in pradedov, in škodljivo je, če se zavržejo vse posebne kulturne pridobitve, katere si je sleherni kulturni narod v dolgotrajnih mukah svoje zgodovine pridobil. Moderna kultura se ne more zgraditi na razvalinah vsega, kar je že starejša dobrega ustvarila, marveč mo-

ra biti sestavljena iz kulturnega gradiva, katero je slednji narod v preteklosti za sedanost pripravil. Tudi kultura nova in mlade zemlje, kakršen je južnoameriški kontinent, more biti le mozaik vseh kulturnih vrlin, ki v novo deželo prihajajo po tradicijah vanjo doseljenih narodov. Tako sestavljena kultura Južne Amerike bi mogla biti vsota vsega dobrega, kar je stara Evropa v več ko dva tisoč letih s trudom izvršila, medtem ko predstavlja Amerika, čjo jo tvorijo zgolj ljudje brez sleherne kulturne tradicije, zbor avanturistov brez olike srca in brez trdnih pravi množico ljudi, željnih naglega bogastva, pridoblje-

nega kakorkoli, trumo brezobzirnih rekorderjev v tekmi za zlatom. Kulturna nesreča je, če narodi zavržejo vse, kar so njihovi predniki dosegli in plemenitega ustvarili, in svoji novi domovini ne more nihče storiti večje usluge, kakor da ji poleg svoje državljanske zvestobe in svojega pridnega dela doprinese tudi vse kar je njegova evropska dežela ustvarila kulturno koristnega.

Iz teh tehtnih razlogov so se vsi narodi, veliki in mali, zavzeli za svoje šolstvo tudi v Ameriki. Slovenci so isti poskus že izvršili uspešno v Zedinjenih državah in se bodo morali lotiti tega vprašanja tudi v Južni Ameriki. Kako bi se to izšlo, homo še izpregovorili.

Argentinske vesti

Spor v socialistični stranki

Spor med socialisti se veča z dneva v dan in grozi, da popolnoma razkosa stranko, ki se je bila v zadnjih pet letih lepo razvila — posebno v glavnem mestu republike, ker je pri telnila v svoje vrste mnogo bivših pristašev radikalne stranke, katera se je bila po Uriburujevi revoluciji in po razveljavitvi volitev v buenosaireski pokrajini leta 1931 vdala politični abstinenci. Skoro vsak dan si sovražna tabora v socialistični družini izmisli katero novo ter vžigata s tem le še večje sovraštvu.

Tako je tajnik vodstva socialistične zveze Marcelino Buyan, ki se je že prejšnji teden proslavil s svojo "ekspedicijo" na Avellanedo, v petek ponoči obiskal, s skupino svojih pristašev, prostore 4. socialistične sekcije v Buenos Airesu. Dal tam naložiti na voz vse pohištvo ter ga neznano kam odpeljati. Pri tej "deležaciji" so sodelovali tudi nekateri občinski uslužbenci, ki so vpisani v socialistično stranko. Disidentski mestni svetovalci so radi tega že sklenili, da bodo od občinske uprave zahtevali pojasnila v tej zadevi. In tako bo najbrž nekateri socialistični mestni uslužbenec prišel ob delo in kruh po zaslugi nekaterih socialističnih občinskih mož, katere je najbrž tudi sam pomagal, da so bili izvoljeni v mestni svet...

PRIPRAVLJA SE USTANOVITEV NOVE VELIKE BANKE

V Buenos Airesu se mudi že nekaj časa p. Julius Strupp, bivši predsednik neke velike newyorške banke, ki pripravlja tukaj vse potrebno za ustanovitev novega velikega bančnega podjetja pri katerem bodo sodelovali štiri veliki mednarodni bančni konsorciji, ki štejejo med svojimi člani razne direktorje londonskih in drugih velikih evropskih bank. Pri sedanjem organizacijskem delu pomagata g. Struppu še dva tukajšnja bančna strokovnjaka: dr. A. Shaw in g. F. Haase. Bivši ravnatelj zavoda "Banco Germanico", ki je bil razrešen svojih funkcij, ker ni nacijevec.

Reklamna cena

J.A.M.E.

Popolno pohištvo za jedilnico in spalnico

\$ 225.—

Avda. SAN MARTIN 2780
U. T. 59-0504
(Na pol kvadre) Buenos Aires

Dr. ADOLFO HELMANN

Bivši zdravnik bolnišnice Alvear, po rodu Ukrajinec

Sprejema od 16. do 18. v najnujnih slučajih pa ob katerikoli uri

Av. SAN MARTIN 6059
U. T. 59. — Devoto — 1523

ARGENTINSKO SADJE

Dočim je Argentinija še pred nedavnimi leti uvažala za lastno porabo vlike količine sadja iz drugih držav, ga sedaj izvažata v vedno večji meri. Od leta 1935 do 1936 se je izvoz argentinskega sadja povečal kar za 60 o/o in tudi letos so izgledi najboljši. Francija je že sporočila, da bo tu kupila 4,710.000 kg sadja za svoje potrebe.

ZADEVO "CABO SAN ANTONIO"

Zadeva s španskim parnikom "Cabo San Antonio", o kateri je bilo že večkrat poročano v listih, še zmerom ni rešena. Parnik, na katerem se je valencijanski vladi vdana posadka polastila komande, že več tednov počiva v buenosaireskih vodah, ker mu argentinska vlada ne dovoli odpluti.

Španski poslanik Diez Canedo je v torek posetil državnega podtajnika za zunanje zadeve g. Ibarro Garcia, da bi končno izposloval odpravo moštva in parnika v Španijo. Podtajnik je željo sporočil notranjemu ministru dr. del Castillo. S podobno prošnjo se je obrnila na predsednika republike tudi Zveza galicijanskih društev v Argentini.

V pondeljek pa bo moštvo deportirano z "Alsino" v Evropo.

BOLNIŠNICE ZA JETIČNE

V marcu bodo začeli z graditvijo velike bolnišnice za jetične na Av. del Trabajo in Piedrabuena. Sredstva za to bolnišnico je zbrala argentinska protituberkulozna liga. Prostor, kjer bo bolnišnica, meri osem hektarjev in poslopije samo bo imelo 60.000 kvadr. metrov površine.

Tudi mardeplatska bolnišnica se bo bolje organizirala za boj proti jetiki. Zgradili bodo poseben paviljon za jetične; imel bo moški in ženski oddelek in v vsakem bo prostora za 60 bolnikov. Vlada bo zato tudi zvišala podporo, ki jo daje tej bolnišnici.

STRELE UBIJAJO

Po hudbi vročini se je v nedeljo zvečer sprožila nevihta, med katero je grmel in treskalo. V San Isidru je strela udarila v neko leseno hišo, v pristanišču, ter ubila dva moška in osmodila neko žensko.

Tekom viharja, ki je divjal v sredo popoldne posebno v pokrajini, so strele ubile dva delavca na poti, ki vodi v La Plato, nekega drugega pa v kraju Carlos Tejedor.

KOMISARJA SO UBILO V RIOJI

Komisar okraja Salica, pokr. La Rioja, je vstopil v točilnico Marcosa Fuentes, da izvrši ukaz o zapretju trgovine, ker je bil njen lastnik prišel v navzkrižje s paragrafi. Nekateri navzočni gostje so pa sklenili, da to preprečijo. Navalili so na nesrečnega komisarja ter ga tako pretepali, da je obležal mrtev. Nasilneže so aretirali.

Nepotrebno vznemirjenje

Buenosaireske "Argentinske Novine" so pozdravile združitev "Slovenskega tednika" in "Novega lista", a povedale so tudi, da so se gospodje v njeni upravi vznemirili, ker smo napisali, da je "Slovenski list" "órgano de la colectividad yugoeslava" — glasilo jugoslovanske izseljenske skupnosti. Pišejo namreč: "Ovo je slabo. List može reći, da je "Periódico Yugoeslavo" ili "Semenario Yugoeslavo", ali ne i "órgano de la colectividad", jer to nije. Jugoslavenski kolektivitet može imati samo jedan organ, samo jedno glasilo, pa ako je "Slovenski list" njegovo glasilo, onda šta smo mi drugi? Ova činjenica je važna i kod dobivanja oglasa..." itd.

To tolmačene je samovoljno in zato neutemeljeno. Vsaka večja skupnost — narodna, politična, verska itd. — more imeti (in ponajvečkrat tudi ima) po več glasil, po več "órganov" (včasih tudi kakšen... organillo). Nismo mi nikjer zapisali, da smo "edino" ali pa — kar bi sploh niti smisla ne imelo — "uradno" glasilo jugoslovanske izseljenske skupnosti, kakor je to na pr. trdil neki svoj čas v Buenos Airesu izhajajoči list. In s samovoljno razlago gg. od A. N. se ne strinjamo. Zagrešili nismo nobene nekorektnosti in tudi pomote ne ter je vznemirjenje pri A. N. docela neupravičeno.

Ker pa imajo menda gospodje pomisleke predvsem zaradi oglasov in bi jim vkljub naši razlagi morda vendarle utegnili ostati še kak majhen dvom o utemeljenosti tiste besedice ter o poštenosti naših namer, jih radevolje potolažimo že v tej številki s tem, da besedo "órgano" zamenjamo s "periódico".

Satisfechos?

Povedali bi pa radi samo še to — in prav potih ter na uho: da se mi prav nič ne razburjamo, ko bremo, kako gg. pri A. N. razlagajo argentinski javnosti, da čita njihov list "en general" 80.000 Hrvatov, Slovencev in Srbov, ki žive v Argentini...

POZDRAVLJEN, VELIKI IZSELJENSKI KORAK!

Z iskrenim navdušenjem pozdravljam združitev N. L. in S. T. v en sam list in trdno sem prepričan, da jo pozdravlja z enakim navdušenjem vsak pameten izseljenec, ker je to korak, ki bo zelo pomemben za ves nadaljnji razvoj kulturnega in gospodarskega delovanja v naši koloniji. Upam, da bo to započeto zblizevanje rastlo, cvetelo ter obradilo koristne sadove in da bo blagodejno vplivalo ne samo na čitatelje lista in drušvenike, marveč sploh na slehernega člana naše kolonije in na vsakega sina naše domovine. Upam, da je to le začetek in da bomo v kratkem storili še večji korak. Vse je mogoče doseči, če nas vodi trdna volja, da ustvarimo reš kaj koristnega v prid in ponos nam vsem.

Anton Podlogar

"Slovenski list"

v vsako izseljensko hišo

IZ MONTEVIDEA

Montevideo, dne 19.I.1937.

Prisrčen pozdrav iz tega slikovitega mesta! Vsi so mi pripovedovali, da je tukajšnje podnebje posebno v sedanjih vročih mesecih mnogo prijetneje nego v Buenos Airesu. Meni sicer tudi tam ni bilo silno, pa v resnici je tu vročina znošnejša, posebno v predmestju Punta Carreta, kjer sedaj stanujem. Na treh straneh imam prav blizu do morja. Hiše so tu prav lične, vse nove, cešte betonirane, kanalizacija in vse zdravstvene naprave v polnem redu. Prejšnjo nedeljo sem govoril pred mikrofonom postaje Radio Aguila. Predstavila me je slušateljka gospa Elza Koprić, soproga voditelja naše radio propagande g. Josipa Koprića. Njegov vrli tajnik g. Marinović Jakob je sedaj čez poltje odsoten. Po radiu smo sporočili koloniji moj naslov in da bom začasno sprejemal ob ponedeljkih, sredo in petkih od 10. do 12. Uspeli smo objaviti sem že spoznal, ker so se takoj nekateri ob napovedanih urah prijavili. Naši Hrvatje večinoma Dalmatinci in Sremci, bivajo v predmestju Cerro Prekmurci so naseljeni v Centru, z drugimi Slovenci še niso prisel v stik. Čim več ljudi spoznam, tembolj se mi vsiljuje mnenje, da nihče nima prave slike o številu naših jugoslovanskih kolonistov in o njih celoti, ker žive deloma vsak zase brez prave zveze s skupnostjo, deloma so zopet razdeljeni v ločene skupine po krajih, od koder so prišli in te skupine med seboj skoroda nimajo stikov, niti se med seboj ne poznajo. Žive pa raztreseni po vsem tem neprav majhnem mestu. Ne pozabite pošiljati ob nedeljah od štirih do pete pop. radiopostajo Radio Aguila CX 32 — Kil. 1170 Mts 256 in mi sporočite, kako jo slišite, pa dodajte še morebitne nasvete in želje.

David Doktorič.

OBJAVE KRALJEVSKEGA POSLANIŠTVA

Kr. poslanštvo (Charcas 1705, Buenos Aires) poizveduje po spodaj navedenih izseljencih:

Anton Kulovec, rojen 1894 v Murskem Središču.

Jure Jelača, iz Lučkega Novega, srez Gospić.

Milan Mitrović, sin Nikole in Neve Gerković, star 29 let, oženjen, po poklicu mizar, stanujoč v Lanusu, calle Rio de Janeiro 3214, je umrl od sušice 26.XI.1936 v Buenos Airesu. Izseljenci, ki jim je kaj znano o pokojnem, so naprošeni, da javijo poslanštvu: kje je bil pokojni rojen, kateri občini je pripadal in ali je ostavil kakšno imetje v Argentini.

KO RABITE ODVETNIKA za kakršnekoli pravne nasvete, obrnite se na pisarno M. D. Hočevar, Traductora pública nacional, Calle Tucumán 586, Buenos Aires, U. T. 31-3168, ker se boste s tem zavarovali pred izrabljanjem ter ne boste padli v napačne roke. Istotam se PREVAJAJO IN DOBAVLJAJO DOKUMENTI.

IZKUŠENA BABICA Filomena Beneš de Bilek

diplomirana na univerzi v Pragi in v Buenos Airesu. Zdravi vse ženske bolezni. — Sprejema tudi noseče v popolno oskrbo. ordinira od 9 ure zjutraj do 20 ure zvečer

LIMA 1217, I. nadstr.
U. T. 23 Bueno Orden 3289
Buenos Aires

Iz Rosaria

Na svoji redni odborovi seji dne 17. januarja t.l. je odbor S. D. D. "Triglav" razpravljala o nad vse pomembnem in, lahko rečemo, zgodovinskem dogodku v naši izseljenski skupnosti v Južni Ameriki: o združitvi obeh naših izseljenskih listov "Slovenskega tednika" in "Novega lista" v eno samo glasilo — "Slovenski list".

Društvo "Triglav" to združitev z navdušenjem pozdravlja ter čestita onim, ki so jo izvršili, zaradi dobre volje, uvidenosti in pogumne odločnosti, ki so jo s tem pokazali. Prav tako želi, da bi ta skupnost ne ostala samo pri listih, marveč da bi zajela tudi organizacijo, tako da bi prišli do združenja vseh slovenskih društev v Južni Ameriki sploh. Le na ta način, s složnim skupnim delom, bomo prišli do prave moči ter si že v naprej zagotovili uspehe na vseh poljih skupnega snovanja.

Slovenski izseljenci v Južni Ameriki! Slovenska društva!

Lista sta nam dala vzgled ter nam pokazala pravo pot. Sledimo temu zgledu in delajmo za to, da bo v vsej naši izseljenski skupnosti zavlada lepa, bratska in v vseh oziirih blagodejna sloga!

Za odbor: J. Sigulin.

KJE BODO ROSARIJSKI IZSELJENCI PROSLAVLJALI PUST

S. D. D. "Triglav" je sklenilo proslaviti letošnji pust v soboto 6. februarja, od 9. zvečer dalje, na velikem "patiu" pri Gurskem. Pustna zabava bo letos nekaj izrednega in celo omaškerali se bomo. Zato že sedaj opozarjamo vse prijatelje in prijateljice društva, da se bodo mogli pravočasno pripraviti za ta dan. Povemo naj tudi, da se bo na tej zabavi izvolila kraljica večera; društvo jo bo obdarilo z lepim pergamentom za spomin, z lepim darilcem in tudi s krono, s katero se bo smela ponašati do konca zabave. S pripravami za prireditev se bo ukvarjal poseben damski odbor.

Rojakom in rojakinjam priporočamo, naj že sedaj tako uredijo, da se bodo mogli zabave udeležiti, saj jim bo pozneje žal, če tega ne bodo storili. Za kar najlepšo udeležbo se vljudno priporoča in vse rojake v Rosariu in okolici iskreno pozdravlja —

Odbor.

KROJAČNICA LEOPOLD UŠAJ

Sedaj v novih prostorih, zraven prejšnje krojačnice, kjer boste zmerom in v vsakem oziru najboljše postreženi.

GARMENDIA 4947 — Bs. Aires Paternal

ANGEL VELYANOVSKY

UVOZ — ZASTOPSTVA — IZVOZ

Edini uvoznik jugoslovanskih suhih gob in semen za Argentinijo in Uruguay

24 DE MAYO 726 BUENOS AIRES

P. T. 31 - Retiro 3315

Vesti iz organizacij

NAŠA FRONTA

Kakor da se v povojni dobi nikakor ne moremo otresti vojaške terminologije in tudi ne bojevitosti, ob vsaki priliki govorimo in čujemo govoriti o "frontah". Posebno v zadnjih letih je prišla ta beseda zelo v modo. O Hitlerju in Mussoliniju gre glas, da ustanovljata fašistično fronto med državami; Stalina in razne zastopnike Kominterne v svetu proglašajo za voditelje boljševiske fronte med narodi; v posameznih deželah samih se snujejo ali pa so se že osnovala "ljudske fronte", ki so levičarske, in "nacionalistične fronte", ki so desničarske ali naravnost fašistične.

Vse kar je modernega najde med navadnimi ljudmi prav kmalu svoje pristase. In tako si je tudi moderna beseda "fronta" osvojila srca nekaterih naših izseljencev. Ko sta se "Slovenski tednik" in "Novi list" združila v eno glasilo, so ti naši ljubeznivi ljudje takoj uganili, da se je tu osnovala neka fronta, ki so ji nadeli ime "nacionalna fronta", pa so seveda brž prišli do zaključka, da je treba proti tej "fronti" ustanoviti drugo.

In baš zato smo sklenili napisati danes te vrstice pod gornjim naslovom — nad katerim se je morda že začudili, če ne naravnost spotaknili kakšen ljubeznivi bralec — da ob razložimo naši javnosti, kakšna je tista "fronta" — če se mora že tako imenovati — katero smo ustanovili z združitvijo listov.

Fronta pomeni odpor, nasprotovanje, borbo in — kakor se dandanašnji ta beseda rabi — politični odpor, politično nasprotovanje, politično borbo.

Takšne politične fronte nismo ustanovili, ker bi v našem izseljeništvu ne imela nobenega smisla, ustanovili pa smo **IZSELJENIŠKO FRONTO**, ki naj združi v našem izseljeništvu vse one naše ljudi, ki so dovolj razumni, da vedo, da nam medsebojno nasprotovanje in kreganje nič ne koristi, marveč samo škoduje, in ki imajo toliko dobre volje, da hočejo sodelovati pri skupnem in složnem delu, ki naj naši

koloniji prinese lepši kulturni, socialni in gospodarski napredek.

Takšno fronto smo ustanovili. Seveda mora biti tudi v tej fronti (kakor v vsaki) nekoliko borbosti, odpora in nasprotovanja: borbosti in nasprotovanja proti vsakemu, ki ni takšnih misli, kakor smo jih zgoraj obrazložili, marveč je propričan, da se nam bo šele tedaj dobro godilo, če bomo med seboj netili večne prepire in večno zdražbo.

S tem nikakor ne zahtevamo, da bi bili vsi istih misli kar se političnih in verskih naziranj tiče. To je stvar slehernega posameznika, ki naj misli in dela, kakor mu velevala njegova pamet in srce. Smešno in brezplodno bi pa bilo naša delo, ko bi si bili nadeli nalogo, da bomo vse slovenske izseljence spreobrnilli k enemu ali drugemu verskemu ali političnemu prepričanju, ker je kaj takega nemogoče. Ni pa nemogoče, da se mimo vseh teh razlik združimo za skušno delovanje na že tolikokrat omenjenem kulturnem, gospodarskem in socialnem polju, kjer se skladajo interesi nas vseh, ker smo vsi Slovenci in ljubimo svojo kulturo, ker smo vsi reveži in zato potrebni, da si gospodarsko pomagamo, in ker si vsi s svojim delom služimo vsakdanji kruhek in smemo le od vzajemne pomoči pričakovati podpore, če bi nam imel ta kruhek zmanjkati radi nesreče, boleznin ali brezposelnosti.

Naša fronta je torej utemeljena, koristna in potrebna in v njenih vrstah je prostora za vsakega našega človeka.

Nismo nacionalistična fronta, saj bi to že bilo politično opredeljevanje, ki ga v izseljeništvu odklanjamo, smo pa nacionalna fronta, ker se vse naše delo in se vsa naša prizadevanja naslanjajo na našo skupno narodnost, t. j. na dejstvo da smo slovenski izseljenci.

Če bi to ne bila osnova vsega našega dela v izseljeništvu, potem bi ne imelo naše delo nobenega smisla, ter bi bil tudi "Slovenski list" popolnoma nepotreben.

Naša IZSELJENIŠKA FRONTA

kliče v svoje vrste vse slovenske izseljence, ki so za slogo in sodelovanje. Tisti, ki so za neslogo in za razdor, naj se pa le junaško nvrstijo v nasprotno fronto. Bomo vsaj videli koliko jih je. — J. K.

VILLA DEVOTO

Ko je 12. maja 1935. na ustanovnem občenem zboru "Gospodarskega podpornega društva Slovencev" v Villi Devoto, rojak Alojzij Podgornik, prvi društveni predsednik, govoril o smernicah društva, je prav posebno naglašal: "Tovariši! Upam, da se nismo zbrali samo za to, da ustanovimo društvo, ki bo omejil svoje delovanje le na kulturno polje, marveč moramo skrbeti, da bo odgovorjalo imenu, katero nosi: da bo v resnici gospodarsko in podporno. Naš prvi cilj mora biti, da pridemo do lastne zemlje in čim prej do lastnega doma, kajti le na ta način se bomo rešili težkih bremen, ki tlačijo sedaj vsa naša društva. Z medsebojnim zaupanjem in s složnim delom bomo dosegli cilj, ki si ga postavljamo."

Te besede niso padle na nerodovna tla. Že čez par mesecev je društvo kupilo, na odplačevanje, zemljišče ter je takoj pričelo z graditvijo društvenega doma. Člani so kar tekmovali med seboj, iz ljubezni do društva in iz ponosa na društveni dom, kdo bo več naredil. Sen se je uresničeval in, vsaj deloma, uresničil že 24. maja 1936, ko je društvo na slovesen način proslavilo prvo obletnico svoje ustanovitve ter ob čem tudi otvoritev svojega doma. Ta proslava je bila lepo in zasluženo plačilo za požrtvovalne društvenike. Udeležba s strani buenosaireskih rojakov je bila v resnici izredna in za društvenike je bil to dokaz, da naša kolonija odobrava delo in cilje GPDS.

V "Novom listu" od 7. maja 1936 je bilo objavljeno daljše poročilo o delovanju društva tekom prvega leta njegovega obstoja. Ker pa morda vsi ne vedo, kakšni so bili razlogi, ki so dovedli do ustanovitve devotovskega društva, bo morda dobro, da posežemo nekoliko nazaj, preden nadaljujemo s poročilom o poznejšem delovanju GPDS.

Dasi so že prej obstojala v Buenos Airesu tri slovenska društva, smo le čutili potrebo, da ustanovimo še četrto društvo v Villi Devoto.

Zakaj?

Zato ker je v Villi Devoto največ

KROJAČNICA

Peter Capuder

se priporoča cenjenim rojakom

Río Bamba 879 — Bs. Aires

Franjo Huspaur

FACUNDO QUIROGA 1441

Na Dock Sudu

SLOVENSKA LEKARNA

Vam nudi najboljša zdravila po nizki ceni, kakor tudi brezplačne nasvete. Železno vino po tri pese steklenico. Pošiljamo tudi v notranjost republike. Priporoča se

čja slovenska naselbina v Južni Ameriki; res je, da smo tudi v Devotu nekoliko raztreseni po raznih "manzanah", res pa je tudi, da tu največ slovenskih izseljencev skupaj živi. In to je bil pač zadosten vzrok za ustanovitev društva v tem okraju.

Društvo se imenuje "gospodarsko" ne za to, ker bi naj morda imeli dostop samo takšni, ki so "gospodarji", ki kaj imajo — hišo ali karkoli, marveč zato, ker hoče delovati in deluje tudi na gospodarskem polju, kamor spada na pr. tudi graditev oziroma dograditev društvenega doma, ki bo za buenosaireske Slovence velika gospodarska pridobitev, ko bo, v vsem končan, saj je pač vsakomur znano, da so šli že debeli tisočaki našega slovenskega in težko prislužnega denarja v roke tujcev kot najemnine za dvorane, ki so (vsaj tiste, katerih se naša društva poslužujejo) povečini v rokah organizacij onega naroda, ki ni baš naš največji prijatelj...

Povemo naj, da je bilo na društvenem sestanku dne 18. oktobra 1936 sklenjeno, da se mora kupiti poleg društvenega zemljišča ležeča parcela; s tem se je zemljišče povečalo za 325 kvadr. metrov in obsega v celoti 650 kv. m. — ter je torej pravno tudi že za večjo dvorano.

Da bi se kmalu uresničili načrti, ki jih društvo ima, da bilo potrebno, da pristopijo v njegove vrste še mnoge moči; le močna skupina odločnih, delavnih, složnih in vztrajnih moči more v razmčromu kratkem času doseči zaželjeni cilj, do katerega bo treba sicer hoditi del časa.

Društvo je tudi podporno: skrbi za to, da dobe člani podporo v slučaju bolezni, pa tudi zdravniško pomoč in zdravila; v slučaju smrti pa plača pogrebne stroške. Res je, da podpora ni velika, vsakemu društveniku pa je gotovo v tolažbo, če v nesreči ve, da se zanj zanima in zanj skrbi večja skupina rojakov. Če smo složni, če drug drugemu pomagamo kakor brat bratu, lahko v

NAZNANILO

Naznanjamo vsem sorodnikom in prijateljem žalostno vest, da je naš dobri oče oziroma tast in stari oče Vinko Ličen, gostilničar v Gojačeh, dne 16. I. 37. mirno zaspal v starosti 75 let.

Žalujoči: Viktor Ličen, Bernarda Ličen roj. Podgornik, Anica Ličen in Carmen Ličen.
Buenos Aires — Gojače.

marsičem izboljšamo svoj položaj. In pomagati svojim članom — to je tudi ena izmed glavnih nalog GPDS.

Društvo tudi kulturnega delovanja ne zanemarija: goji petje, dramatiko in skrbi za širjenje slovenskega čtiva. Pred vsem pa se zanima za naraščaj, ki posebno v tem društvu lepo napreduje. Društvo posveča naraščaju največjo pažnjo, ker se dobro zaveda, da je tudi samo zapisano smrti, če si naraščaja ne bo znalo vzgojiti. Zato namerava ustanoviti poseben mladinski odsek, ki bi se bavil s petjem, dramatiko, z glasbo, telovadbo in tudi s športom. Če bo naša naša mladina vse ono, kar jo more zanimati, doma, v domačem društvu, ne bo silila na tuja vrata.

Nadejamo se, da bo te vrstice prečital marsikateri rojak in da ne bodo ostale popolnoma brez odmeva. Vsakemu, ki smatra, da je delo GPDS koristno, pa bi nam radi tega rad pomagal, da pridemo čim prej do ciljev, ki smo si jih postavili, so vrata našega društva odprta.

Propagandni odsek GPDS.

EXPRESO "GORIZIA"

Najstarejše prevozno podjetje za mesto in na vse strani dežele. Zmerne cene in solidna postrežba

FRANC LOJK

Calle VILLARROEL 1476

Višina Dorrego 900

U. T. 54 Darwin 5172 in 2094

Prvi ste vi!

V zadnjih mesecih se je krog naših klientov jako povečal in dnevno prejemo od njih zahvalna pisma, ker so bili njih bančni posli pri nas **POCENI, HITRO** in **NAJTOČNEJE** izvršeni.

TO JE NAŠE NAJVEČJE ZADOŠČENJE

ker je v **PRVEM REDU ZADOVOLJNOST** klientov, kateri poslujejo z nami dokaz, da boste tudi Vi postreženi kakor želite in zaslužite

NOBEDEN BOLJŠI kot

SLOVENSKI ODDELEK

na

BANCO HOLANDÉS UNIDO

SOCURSAL BUENOS AIRES

Centrala:

CANGALLO 360

Podružnica:

CORRIENTES 1900

DENARNA NAKAZILA — HRANILNICA — PRODAJA VO' LISTKOV — IZSELJENSKA POŠTA (Postrestan

MODERNO ZDRAVILIŠČE

TALCAHUANO 1060

Buenos Aires

V VSAKEM SLUČAJU

Ko čutite, da Vam zdravje ni v redu. Naši boste v tem zdravilišču specializirane zdravnike in najmodernejše zdravniške naprave. Upravitelj naš rojak dr. K. VELJANOVIČ

sprejemamo bolnike v popolno oskrbo in sicer po jako zmernih cenah.

Izvršujemo tudi operacije

Poseben oddelek za vse ženske bolezni in kozmetiko.

Ordinira vsak dan od 5. do 8. ure zvečer

RESTAVRANT — PARILLA

IN PIVO ZA DRUŽINE (FAMILIAR)

FIORDELLI

Pripravno za bankete — Poseben pokrit prostor na dvorišču.

Odprto čez dan in ponoči

Av. San Martin 2688 — U. T. 59-1656

Slovinci doma in po svetu

Dr. KOROŠEC O HRVATSKOM VPRAŠANJU

V prvi polovici novembra se je mudil v Zagrebu notranji minister dr. Anton Korošec. Na banovini je sprejel časnikarje ter jim dal naslednjo izjavo:

"Posebno sem zadovoljen in vesel me, da imam priliko zopet enkrat videti lepi Zagreb, ki se kljub težkemu gospodarskemu stanju tako sijajno razvija. Danes sem vesel posebej še zato, ker me spremlja lepo vreme. Toda ne, vas časnikarje ne zanima, kakšno je vreme danes v Zagrebu. Vi bi radi vedeli, kaj je s hrvaškim vprašanjem. Jaz nisem sentimentalni, vedno jasno gledam. Hrvatje me včasih bolj ljubijo, včasih zopet manj. Jaz nisem mesec, ki gleda na zemljo sedaj mrko, sedaj prijazno. Jaz sem vedno ljubil in visoko spoštoval hrvaški narod in nimam drugega, kakor samo vročo željo, da končam svojo politično kariero s tem, da bodo vsi Hrvatje srečni in zadovoljni v naši državi in tudi z menoj."

FASISTI SO Z GORISKIM NADSKOFOM ZELO ZADOVOLJNI

Po daljšem presledku se je v tržaškem glasilu fašistične stranke v "Popolu di Trieste" spet oglasil njegov goriški notranji-politični reporter z nekaj zanimivimi ugotovitvami, ki pomenijo hkratu tudi dragocena priznanja. Omejili se bomo na to, da jih citiramo.

Odkar je goriška cerkev, pravi beležkar, našla pastirja, ki je vreden, so oslabele namere, ki jih je bilo žal opaziti zlasti med duhovščino na deželi, da bi nastopila s krepko aktivno in pasivno rezistenco. S tem vprašanjem smo se nekoč na tem mestu že pečali. Danes nadškofija ne skuša samo urediti vse žive sile, kakor to narekujejo interesi Rimske cerkve, nego tudi iskreno sodeluje pri onem delikatnem in pomembnem delu, ki ga opravlja državna oblast na tem ozemlju ob meji, ki je sveta vsem Italijanom.

Opirajoč se na osnove zgodovinskega konkordata, sklenjenega 11. februarja 1929, si je knez-nadškof s taktom in razumom, ki ga odlikujeta, pridobil zaupanje vseh ter je tako dvignil prestiž včer. Take obnove normalnih razmer v nadškofiji so se razveselili vsi oni katoliki in fašisti, ki jim je skupnost vere in domovinske ljubezni Italijanov pobuda za še intenzivnejše delo za zmerom večjo moč in veličino fašistovske domovine.

Veliko navdušenje, s katerim hva-

lijo fašisti gorškega nadškofa Margottija, je pač več ko jasen dokaz, da so z njim prav izredno zadovoljni. In izgleda, da njihova pohvala popolnoma zadostuje tudi mons. Margottiju, saj ga prav nič ne brigajo čuvstva slovenskih vernikov, čeprav tvorijo ogromno večino njegove nadškofije.

NAJVEČJE ORGLE V JUGOSLAVIJI

Strossmayerjeva stolnica v Djakovu je dobila nove velikanske orgle.

Prejšnje mogočne orgle, delo Steinmeyerjevo, so zgorele 23. junija 1933. Nove je postavil mojster Fr. Jenko iz Št. Vida nad Ljubljano. Za te orgle je porabil smrekovega lesa nad 60 kubičnih metrov, slavonskega hrasta 13 kub. metrov, nad 5 kilometrov svinčenih cevi; zlatih ploščic za zlatenje za nad 15.000 Din; vseh piščali imajo orgle 5426, vseh registrov 74. Največja 32 čevljska piščal ima samo 16 tresljev na sekundo.

TRI MILLJONOVE VREDNA KNJIGA

Med drugimi dragocenostmi ima sarajevski muzej tudi znamenito židovsko versko knjigo, ki je znana v znanstvenih krogih pod imenom "Sarajevska hagada". To knjigo je sarajevski muzej kupil že leta 1894 od neke španske židovske rodbine, naseljene v Sarajevu. Cionistični prvak Nahum Sokolov je zdaj cenil vrednost te verske knjige na 3 milijone dinarjev.

"DOMOBRAN" IN "HRVATSKA SELJAČKA STRANKA"

Od sovražnikov naše države plačani dr. Pavelić je pošiljal pred leti svoje agente po vsem svetu, kjer živijo hrvatski izseljenci. Zlorabljal je tamkajšnje politične svoboščine so znali njegovi odposlanci nahujskati zlasti Hrvatje v Severni in Južni Ameriki, kjer so izdajali neprestano nove strupene brošure in tudi redno izhajajoče liste. Akcija v Ameriki tudi potem ni prenehala, ko je bilo po marsejski tragediji onemogočeno Paveličevo razdirajoče delo v Evropi. Glavni cilj ameriške akcije je bil predvsem ta, da se zbirajo finančna sredstva za vzdrževanje frankovskih emigrantov in morda tudi za novo teroristično akcijo v Jugoslaviji. Da bi imeli več uspeha, so povsod zatrjevali, da delajo po navodilih dr. Mačka.

V zadnjem času pa so začeli ameriški hrvatski listi, ki se priznavajo k politiki dr. Mačka, vedno bolj ostro nastopati proti frankovskim agitatorjem in zlasti proti njihovi trditvi, da so predstavniki bivše HSS. Med drugim so sredi tega meseca prinesli pismo, ki ga je listu "Hrvatski glas" v Kanadi po naročilu dr. Mačka poslal dr. Čajkovac in ki konstatira, da niti dr. Maček, niti bivša HSS nimata ničesar skupnega z ameriškimi frankovci in njihovo organizacijo. Hrvatski domobran Organizacije, ki jih priznava dr. Maček za svoje snuje v Ameriki kot njegov odposlanec Peter Radić. Tudi dr. Krnjević in inž. Košutić nimata s frankovci nikakih stikov.

Listi pristavljajo k temu pismu, da iz njega jasno sledi za vse ameriške Hrvatje, da HSS res nima ničesar skupnega s tujimi plačanci, kakršni so dr. Pavelić Valenta in bivši avstrijski stotnik Došen. Zato poziva svoje rojake, ki so še s frankovci, naj "zapustijo to izdajalsko družbo" in se vrnejo v vrste HSS.

VELIK MOST MED JUGOSLAVIJO IN RUMUNIJO

Po dolgih pogajanjih je med našo in rumunsko vlado dosežen sporazum o gradbi dunavskega mostu, ki bo vezal našo državo z Rumunijo. Ta most bo stal ravno toliko kakor most, ki spaja Beograd z južnim Banatom, namreč 400 milijonov dinarjev in bo ta vsota razdeljena na polovico na obe državi. Most bo služil tudi železniškemu prometu. Prva pogajanja o graditvi tega mostu so se pričela že pred 30 leti med kraljevino Srbijo in Rumunijo. Pogajanja so bila večkrat prekinjena, ker se niso mogli sporazumeti o razdelitvi stroškov. Rumunski časopisi naglašajo veliko važnost projektiranega mosta ker bo strajšana železniška zveza Pariz—Beograd—Bukarešta. Most bo zgrajen med Turn Severinom v Rumuniji in Klodovom v Srbiji. Prvi načrti zanj so bili izdelani že leta 1898. Na rumunski strani bodo zgradili novo progo na razdaljo kakih 30 km na naši strani pa bo treba graditi še daljši del železniške proge. Ta most bo prvi med obema državama na Dunavu, peti most na Dunavu na našem področju, ker stojijo že eden pri Dalji, dva pri Petrovaradinu in eden pri Beogradu.

RAZNE VESTI IZ SLOVENSKE KOROŠKE

Po uradni statistiki je bilo v vsej koroški deželi sredi novembra 13.055 brezposelnih oseb. Na zadnji seji celovškega mestnega sveta pa so ugotovili, da je vsak deseti Celovečan v javni oskrbi. — V Št. Pavlu na Zili so te dni pokopali 73-letnega Janeza Čabušnika, po domače Blekarja. Rajni je bil zelo priljubljen v vsej okolici. O tem je pričala tudi velika udeležba prebivalstva pri pogrebu. Janez Čabušnik je bil vzoren narodnjak in gospodar. — V Škocijanu je slovensko bralno društvo slavilo 30-letnico svojega delovanja. Na proslavnem sporedu so bila igra "Slehernik", pevske točke in deklamacije. K proslavi je društveni odbor povabil vso Podjuno in še preko nje vse prijatelje slovenske prosvete.

STRAŠNA NESREČA NA MURI

Iz Gornje Radgone poročajo z datumom 11. decembra: Pri Cmureku se je pripetila v pretekli noči na Muri strašna nesreča: Mura je zahlevala šest žrtev.

Sinoči se je več mladeničev in deklet odpravilo čez vodo v Cmurek k znanecem na obisk. Tam so se zabavali do pozne ure. Nekoliko vinjeni so se vračali domov. Njihovi znaneci so jim odsvetovali, da bi se ponoči zaupali vodi. Toda fantje so se silili v čoln.

Poleg več deklet so se odpravili nazaj čez Muro: Stefan Kolbánek, Lojze Frajger, Martin Tišlerič, Ivan Helbrand in France Vormek. Sporetka je šlo vse gladko od rok. Na obrežju so se stali njihovi znaneci in jih pozdravljali. Kmalu pa je čoln izginil v temi. Mura ima tam več vrtineev in tudi pečine, sčgajo skoraj do gladine vode.

Nenaadno so ljudje čuli strašen krik od srede reke, kjer je moral čoln nedvomno zadeti v pečino in se prevrniti. Nemudno so alarmirali orožnike, finančne stražnike in sploh vso okolico. Kmalu se je izvedelo, da sta se dva fanta rešila. Povedala sta, da je sredi reke močan tok zagrabil čoln in ga naglo pogнал po vodi navzdol. Čoln je tedaj zadel ob pečino z veliko silo, tako da se je stena čolna vdrla. Voda je pričela naglo vdirati v barko in tedaj sta oba skočila v vodo in se rešila, drugi pa so ostali v čolnu in gotovo so jih valovi pogoltnili.

Vsa okolica je danes iskala trupla šest nesrečnih mladih ljudi. Do poldneva pa niso našli ne trupel, ne čolna, niti kakšnega drugega sledu za njimi.

Slovinci, naročajte si knjig iz domovine

Pri vseh naročilih katerekoli jugoslovanske ali tuje knjige in za vse knjižne informacije se obračajte na

"NOVO ZALOŽBO"

r. z. z. o. z.

Naslov: LJUBLJANA, Kongresni trg 19.

Fotografija "LA MODERNA"

Edina in najbolj poznana fotografija v slovenski koloniji.

NOVOPOROGENI! Najboljši in najtrajnejši spomin je lepa in dobro izdelana povečana slika, ki vam jo napravi fotografija "LA MODERNA". Posebne cene z velikim popustom z ozirom na številno slovensko klijentelo.

Poštarne slike od \$ 5.— dalje ducat. Obiščete nas lahko vsak

dan od osmih zvečer, tudi ob sobotah. — Ne pozabiti!

Fotograf. "LA MODERNA"

S. Saslavsky

Av. SAN MARTIN 2579

Telefon: 59-0522 Bs. Aires

KROJAČNICA

"GORICA"

ima v zalogi veliko izbero poletnega blaga po izredno nizkih cenah.

Rojakom se vljudno priporoča

FRANC LEBAN

Av. del Campo 1080

U. T. 59-3102

ANA CHRPOVA

Slov. babica

dipl. v Pragi in Bs. Airesu, z večletno prakso v praški porodnišnici ter v tuk. bolnici "Rawson", se priporoča vsem Slovenkam. Sprejema penzionistke iz mesta in z dežele v popolno oskrbo. Cene izredno nizke. Postrežba prvovrstna.

ENTRE RIOS 621

U. T. 38 Mayo 8182

IZ BRAZILJE

Ustanovitev "II. Jugosl. podporne- ga udruženja" v S. Paulu

Iz poročil, ki so jih večkrat čitali v naših izseljenskih listih, je bravcem gotovo že znano, da niso naši rojaki v Sao Paulu, v Braziliji, imeli preveč sreče s svojimi organizacijami oziroma z nekaterimi laži-patrioti, ki so se jim bili vrinili v organizacije kot voditelji in ki so tako gospodarili, da so ne samo obe društvi (Jugoslovansko podporno udruženje in pa Primorje) spravili v grob, marveč so mnoge jugoslovanske izseljence osleparili tudi za občutne vsote. Diskreditirali so s tem naše organizacije tako, da res ni bilo pričakovati, da se bo moglo v doglednem času spet osnovati kakšno novo društvo v tej naši braziljski naselbini.

Nekateri izmed poštenih bivših funkcionarjev Jugoslov. podpornega udruženja, ki so se upravičeno čutili moralno soodgovorne za nepošteno delo oseb, katerim so bili (seveda v dobri veri) dovolili vstop v društvo, so sklenili popraviti stvar vsaj v kolikor je bila v zvezi z denarjem. Ustanovili so "Likvidacijski odbor", ki je poskrbel za izplačilo vseh terjatev opeharjenih izseljencev. S tem se jim je posrečilo odpraviti tudi, vsaj deloma, ono upravičeno nezaupanje, ki ga je bilo med izseljenci vzbudilo nepošteno delo nekaterih posameznikov.

In tako so tla polagoma spet postala godna za društveno delovanje.

V nedeljo, 3. januarja, se je vršil v S. Paulu velik izseljenski sestanek, katerega so se udeležili naši ljudje iz vseh krajev mesta ter iz bližnje okolice. Na željo navzočih se je sestanek spramenil v ustanovni občni zbor "II. Jugoslovanskega podpornega udruženja", katerega odbor so bili soglasno izvoljeni naslednji rojaki: Franjo Paternost za predsednika; Antun Šeparović za

podpredsednika; Bogdan Stojkov za tajnika; Petar Andrijić za blagajnika; Todor Dragojević za gospodarja; Marin Nobilo in Marin Bačić pa za revizorja.

Na splošno željo in z namenom, da bi se preprečila ponovitev slabih izkušenj iz preteklosti, je občni zbor skienil, da se Dušan Tvrđoreka, Stevo Kozoderović, Milan Wolner in nekateri drugi ne bodo smeli nikoli sprejeti kot člani v novo udruženje. "ker so s svojo koruptivnostjo, s svojim nepoštenjem in intrigiranjem nosili zlo in neslogo ter zanesli moralno in materialno propast v vsa doslej ustanovljena društva v S. Paulu, med kateri je prištevati tudi Jugosl. podporno udruženje, ki je sedaj likvidirano."

Novo udruženje si je nadelo naslednje naloge: organizirati vse jugoslovanske izseljence v Braziliji; v vseh mogočih slučajih; osnovati pomagati jim materialno in moralno bolniško podporno blagajno; organizirati zavarovanje za slučaj smrti in nezgod; skrbeti za kulturno zблиžanje med jugoslovanskim in braziljskim narodom; gojiti jugoslovansko kulturo; zbirati sredstva za ustanovitev jugoslovanskega doma, šol itd.

Izkušnja človeka uči. Zato smo prepričani, da bo stlaaj v novem udruženju vse drugače šlo, nego v prejšnjem. Tako je tudi vroča želja vseh treznih in poštenih ter v resnici rodoljubnih izseljencev v Sao Paulu. Upati hočemo, da se sedaj začneja nova in srečnejša doba društvenega delovanja v tej naši koloniji.

Novemu udruženju obilo sreče in uspehov!

NAZNANILO. Sporočam, da sem se preselila iz ul. Fraga 61 ter bom kakor doslej, razpolagala vedno le z zanesljivo dobrimi službami za matrimonio, služkinje, sobarice itd. **BERT A CERNIĆ,** Dorrego 1583 (pol kvadre od Rivere 1900) — U. T. 54, Darwin, 3588.

TRST V BOJU Z DRUGIMI ITALI- JANSKIMI PRISTANIŠČI

Trst, decembra. — Posebna delegacija tržaškega Lloydja je bila pred dnevi v Rimu in je kralju, ki jo je sprejel v avdienci, izročila posebno medaljo v spomin na stoletnico tržaške paroplovne družbe. Tržaško podjetje je imelo s tem očitno svoj poseben namen. Kakor znano, se imajo te dni razdeliti interesne sfere posameznim od države subvencioniranim paroplovnim družbam in je pri tem nastala nevarnost, da bodo neapeljski, genovski ter beneški interesi omenjeno tržaško družbo odrinili od vseh večjih poslov. Dejansko poročajo listi, da je kralj pridržal delegacijo v daljši avdienci in da se je z njo pristržno razgovarjal o vprašanih, ki se tičejo italijanske mornarice in posebej tržaškega Lloydja.

ŽIVEGA SO POKOPALI

V vasi Kružnju, nedaleč od Mostarja, je že dalje časa bolehal 40-letni kmetovalec Mujan Ačkar. Ne-

davno jutro je obležal ves premrl. Meneč, da imajo mrliča, so ga po starem muslimanskem običaju položili v grob še pred mrakom, da mrlič ne bi prenočil v hiši. Pol ure po pogrebu, je šla mimo groba neka stara muslimanska. Čula je ropot in ječanje v grobu. Vsa prestrašena je poklicala Mujanove svoje in alarmirala vso vas. Hitro so odkopali grob in spravili na dan Mujana, ki se je zvijal v strašnih krčih. Prenesli so ga domov. Toda zaradi prestanega trpljenja, ko je bil živ zakopan v grobu, je po dveh urah resnično umrl.

Slovenska gostilna "GRUTA DE POSTUMIA"

Dobra postrežba, čisti in zračni prostori ter zmerne cene. — Rokom se priporoča

IVAN GAŠPERŠIĆ
Avenida Forest 621

Buenos Aires — Chacarita

FAVSTA

Tisti dan zvečer, ko se je tema že gostila na pariških ulicah, sta se ustavila pred garjavo hišo v starem mestu dva moza, zahotela do oči. Eden izmed njih je potrkal na železna vrata ter spustil svojega tovariša v hišo. V veži je ta prišlec odgrnil plašč, ki mu je zakrival obraz. Favstini stražarji so spoznali blede, mračno obličje vojvode Guiske.

Tudi njega so vodili po vsej dolgi vrsti pravljiten opremljenih soban; in kakor mojster Claude, se tudi Guise ni čudil njihovu bogastvu. Šele tik pred zlovesnim predsobjem smrti so krenili z njim na levo, v tisto stran, kjer se je Favstin dvorec stikal s kremo pri "Železni stiskalnici".

Princeso Favsto je našel v majhni dvorani, ki je bila nekam prijaznejša od ostalih. V beli volneni halji, ki se je guboma spuščala okoli nje, je sedela v naslanjaču, prevlečenem z belo svilo, podobna krasnemu marmornemu kipu; nogo so ji počivale na beli baršunasti blazini; nad glavo ji je viselo belo satenasto nebo, zaznamovano s črko F in s ključema sv. Petra... Sredi te brezmadežne beline se je zdela Favstina lepota še tem bolj očarujoča in dostojanstvena; črna demanta njenih oči sta se svetila s čudnim, omamnim bleškom. Ob straneh naslanjača stali dve ženski, vsaka z ogromnim pernatim vejalom v rokah...

Henrik Guiski je vstopil naglo, s tisto trdo hojo in tistim težkim železnim korakom, ki je zbujal povsod drugod prepadenost in strah. Toda pred Favsto ga je minila osobnost; obstal je in se globoko priklonil. Ko je dvignil glavo, je bil tako blede, da se je zdela njegova brazgotina krvavordeča. Negotovo je ustavil oči na služkinjah, ki sta mahali s svojimi pahlačama, kakor da ga ne vidita.

"Brez skrbi lahko govorite, vojvo-

da," je rekla tajnstvena princesa z očarujočim nasmeškom. "Myrthis in Lea ne razumeta ne francoskega ne kategegakoli drugega evropskega jezika... sicer pa itak vesta, da ne smeta imeti ne ušes ne oči..."

"Gospa," je nato izpregovoril Henrik Guiski, "vaš poslanec mi je povedal vse. Od véeraaj do nočoj sem spoznal, kaj so poklenske muke... Toda, gospa, kdo jamči, da je resnica?... Dokazite, kar trdite, videti hočem dokaz."

"Hočete?" je vprašala Favsta tako visokostno, da je obilo vojvodo kakor led.

"Odpustite," je zajekal. "Meša se mi... Grof de Loignes je moj najhujši sovražnik in obenem najgrji izmed psov, ki jih spuša Henrik HI. na moje najboljše prijatelje... Oh, če bi ga imel v pesteh!..."

"Teda pravite," je rahlo dejala Favsta, "če bi vam kdo ponudil dokaz..."

"Oh!" je kriknil Guise in oči so se mu zalile s krvjo. "gorje ljubimcu moje žene!"

"Toda ona?" je povzela Favsta, igraje se z vrvice svoje obleke. "Uboga zapeljanka! Kaj bo z njo?... Nadejam se, da vaša osveta ne bi zadela tudi nje?..."

"Dovolj, gospa," je zavpil Guise kakor iz uma, "dovolj, usmilite se!... Ako mi je vojvodinja v svoji zavrnjenosti prizadejala to poslednjo sramoto, tedaj naj umre... tedaj naj umrta oba!..."

Favsta se je zdržnila. Komaj vidna rdečica ji je pokrila belo čelo.

"Vojvoda," je dejala, "mislite na veliko stvar, ki je poverjena vaši skrbi. Pomnite, da sem vas samo hotela os-

vediti bremena, ki jemlje vašemu duhu moč. Pomnite, da ste naroda Sin Davidov, Nam pa ljubljani sin Naše Cerkev, kralj francoski!..."

Njen glas, ki je bil dotlej resen in ukazujoč, je zazvenel s prejšnjo očarujočo mehko:

"Pojdite, vojvoda." — pri tej besedi je udarila na srebrni zvonec. — "In storite, kar je potreba, da zadobi vaša duša mir... Pojdite za svojim vodnikom... da vidite, da slišite... in da se uverite..."

"Gospa," je zahropel Guise, "ako mi morete dati to gotovost, bo moj dolg do vas večji, kakor če bi mi dali prestol!"

To reki se je priklonil s tisto pobožno spoštljivostjo kakor prej ter naglo krenil za žlovecem, ki je bil vstopil na Favstino znamenje.

Ko je ostala Favsta sama, je stopila k teži zavesi in jo je privzdignila. Za njo so bila zaklenjena vrata, v vratih linica z rešetko... Ta vrata so spajala Favstino hišo s sosednjo gostilno!

Vodnik je z Guisem ostavil hišo in krenil naravnost k vhodu "Železne stiskalnice". Kréma se je zdela kakor izumrla, nikjer ni bilo videti luči. Toda vodnik je popraskal po vratih; odprla so se in trenutek nato je stal vojvoda Guiski v gostilni.

Dve debelušasti, nalice in naklečni deklini v kratkih krilih sta se mu prismejali naproti, klanjaje se na vse pretege.

"Kdo sta, vlačugi?" je zarenčal Guise, srdito stiskaje ročnik svojega bodala.

"Jaz sem Roussotte, na usiugo vam, Visokost," je rekla prva, ki z vsemi lepotili ni mogla zamazati svojih stidridetih let.

"In jaz sem Paquette," je rekla druga z bolj mladostnim in prijetnim glasom. Vojvoda je krvavo pogledal okoli sebe, vprašujoč se, kako naj roverl s tema ženskama o svoji sramoti. Ni se še utegnil osvestiti, ko je stopila k njemu Roussotte in mu je pritrdila na lice krinko, kakršne so nosili od-

lični moški tistih dni, kadar so hodili po krivih potih, da jih ne bi kdo spoznal. Paquette mu je med tem ogrnila širok plašč od lahke svile.

Guise je uganil, da sta ženski obveščeni o njegovem prihodu in da vesta, česa išče pri "Železni stiskalnici". Že je zardel pod krinko in omahnil od sramu; toda Roussotte in Paquette sta ga prijeli vsaka za eno roko in sta ga potegnili s seboj.

Pivska izba in izba tih za njo sta bili prazni, toda iz sosednje sobe se je razlegal hruse in truse razuzdane zabave... Šele zdaj je Guise spoznal, kakor obsežno je Favsta pripravila vse... "Vaša Svetlost naj kar vstopi," je zamrmrala Roussotte. "Samo enega gosta še čakajo... a ne bo ga... vaša Svetlost naj zavzame njegovo mesto."

Odprli sta vrata in izginili. Vojvoda je stopil v sobo. Luč mu je udarila naproti, tako živa, da mu je malone osepila oči. Brezstidni prizor orgije se je razkril pred njim. In zardelo se mu je, da so vse te osebe, bodi glasne, bodi molčeče, samo nezavedni figurantje drame, v kateri je on glavni igralec. Favsta pa čemenska vprizoriteljica...

Sredi sobe je stala razkošna miza, obložena z zlato posodo, polno redkega sadja in dragocenih slaščic; rujna vina so se iskrla v čudno oblikovanih steklenkah in napol razgaljene točajke so jih nalivale gostom v zlate čase. Teh gostov je nastel vojvoda Guiski devet: štiri moške in pet žena...

Razvrščeni so bili po dva in dva. Ženske so sedele moškimi na kolenih, oči so žarele pod krinkami, ustnice so se smejale ter jecljale besede pijanosti in besede razvrat. Ko je vstopil vojvoda, so se jedva zmenili zanj. Nekdo mu je mignil v pozdrav, nekdo ga je povabil, naj sede, to je bilo vse... Samo pet ženska, ki je bila sama, je naglo stopila k njemu, objela ga z golimi laktmi ter zamrmrala:

Slovenski restavrant

Edino slovensko zbirališče na Avellanedi — Lepi prostori — Postrežba točna — Cena zmerne

Vsako nedeljo ples

Se priporoča lastnik

KAROL TERPLAN

Chacabuco 501 — Avellaneda

VSEVRSTNE BOLEZNI

NOTRANJE IN ZUNANJE

se zdravijo na gotov in modern način. — Ugodno plačevanje — Prvi pregled brezplačen — Govorijo se jugoslovanski...

Dr Antonio Pereda

Medrano 151 — Buenos Aires

POZOR!!

Lepo posejan, 7 ha velik vrt (quinta) prodaja takoj **BONCELJ FRANC, Pereyra** Lusena 2000, Lomas de Zamora FCSD.

INSTTUTO - DENTAL POPULAR

2261 - Av. SAN MARTIN - 2261

Pregled brezplačno
Sprejemanje od 9—11 ure in od 3—9 pop.

Izdiranje zob brez bolečin \$ 2.—
Nov način in različne vrste stavljanja zob.

"Vendar že, dragi gospod! Pozor prihajate..."

Brezumna togota je udarila Guisu v glavo. Že je hotel pahnti žensko od sebe; toda ona se ga je oklenila še tesneje, položila mu roko na usta, da ni mogel krikniti, in pokazala z drugo roko na veliko uro. Kazalec se je pomikal na deset...

"Deset!" je šepnila ženska. "Ura razkrinkanja... Počakajte, gospod... da vidite!..."

Vojvoda se je spustil v naslanjač, čuteč, kako ga pod krinko obliva znoj. Vzel je čašo, ki mu jo je ponudila točajka, in jo je zvrnil na dušek... Dvojice so objemale drug drugega, šepetaje si blazne besede... In tedaj se je oglašila ura. Deset medlih udarcev je zlovesče jeknilo v soparni zrak...

Dvojice so se zdržnile, kakor bi se dramile iz sanj. Udarile so v smeh, ki je izražal vznemirjenost, negotovost in sram... vse hkratu, kakor da se zdaj obotavljajo odložiti krinke.

"Ceprav!" je viknil nato kristalen ženski glas. "Obljuba je obljava... jaz začem!..."

Tako govoreč je mahoma spustila krinko z lice in jo je strgala tudi ljubincu, ki mu je visela za vratom.

"Kraljica Margot!" je zamrmral Guise. Njegov gnev se je za trenutek izpremenil v osuplost.

"Dogovor je dogovor!" je pritrdila sredi občega smeha druga dama in je storila takisto.

"Klavdina de Beauvilliers!" je ostrmel vojvoda sam pri sebi.

A že si je z zvonikom, malone ženskim smehom tudi tretja potegnila krinko z lice. To pot je Guise vztrepetal od gneva. Spoznal je bil svojo lastno sestro, vojvodinjo Montpensiersko!

Zvijaje se od smeha in prizadevaje si, da bi zardela, je izkušala odvezati svojemu tovarišu krinko. Ljubimec

Usoda ekstremizmov

Oni čitatelji, ki so prebrali v zadnji številki "Slovenskega lista" govor angleškega zunanega ministra Edena, katerega smo priobčili vsaj v glavnih odstavkih, so si gotovo zapomnili njegovo sodbo o Španiji; dejal je: Mnogi menijo, da bo Španija fašistična ali pa komunistična, ko se konča sedanja državljanska vojna; mi, Angleži, pa ne mislimo tega, ker vemo, da bi se ne eden ne drugi izmed obeh režimov ne mogel vzdržati.

Edenove besede niso bile izrečene kar tako, marveč izražajo globoko prepričanje naroda, v katerem se je rodila demokracija, naroda, ki v demokracijo trdno veruje in ki vsakemu ekstremizmu odreja možnost trajnega obstoja.

In gotovo imajo Angleži prav, ko menijo, da je usoda ekstremizmov ta, da se ne morejo vzdržati, marveč so zapisani smrti. Človeška narava je pač preveč raznolika, da bi bilo mogoče izenačiti vse ljudi — kakor zahteva komunizem — in v ljudeh je preveč duha, da bi bilo mogoče narediti iz njih državni oblasti vsem (in celo v intimnem družinskem življenju) pokorne stroje, brez lastnih misli in brez lastnega hotenja, — kakor bi to rad dosegel fašizem. Ker so ekstremistični režimi v nasprotju s človeško naravo, je jasno, da ne morejo biti trajni, dsi se lahko — z uporabo nasilja, iz katerega črpajo svojo moč — drže lahko leta in desetletja. Trajno pa ne, ker človeka spreminiti ne morejo.

V povojni dobi so ekstremizmi šli v cvetje, danes pa že opažamo, kako to cvetje vene. Italija in Nemčija se pogrezata v vedno hujše gospodarske stiske, ki bodo po vsej priliki — kakor so mnogi že pred leti napovedovali — postale usodne za njuna fašistična režima; in tudi v Rusiji se je marsikaj spremenilo z novo ustavo, odobreno v prvi polovici preteklega meseca — oslavljanje kot velik zgodovinski dogodek, ki pomeni začetek nove dobe za Rusijo.

Ker naši izseljenski listi o tej ustavi niso mnogo pisali, najbrž ne bo odveč, če si jo nekoliko ogleda-

Po novi ustavi bo dobila tudi Sovjetska unija narodno predstavništvo, slično onim v parlamentarnih državah. Razdeljeno bo na dve zbornici. Najvažnejša bo poslanska zbornica, ki bo sestavljena iz direktno voljenih poslancev, po številu okrog šest sto, ker je določen po en poslanec na vsakih tri sto tisoč prebivalcev. Druga zbornica bodo tvorili delegati zveznih republik in drugih avtonomnih pokrajin in bo štela nekaj nad 200 članov. Obe se bosta še nadalje imenovali "Sovjet", imeli pa bosta v bistvu enake funkcije kakor parlamentarne zbornice po ostalem svetu.

Ustava dalje odpravlja dosedanja brezpravni razredi, v katerega so spadali bivši plemiči, carski uradniki, duhovniki itd. V načelu se priznava enakopravnost vseh državljanov in se ukinja dosedanja istovetnost komunistične stranke z državo. V praksi bo seveda tako, da bo še nadalje ostala merodajna le komunistična stranka, vendar pa je bi stvena sprememba v tem, da ta stranka v resnici ni več komunistična v marksističnem duhu, in pa v tem, da bo vstop v njo sedaj mnogo lažji nego je bil doslej.

Ustava uvaja dalje svobodo tiska, svobodo govora, veroizpovedanja itd. Seveda postavlja vsem tem svobodam tudi gotove meje po intere-

sih družabnega reda, na katerem je zgrajena nova Rusija, to se pravi z drugimi besedami, po komunističnih načelih, kakor se danes v Rusiji pojmujejo. Kajti formalno in po zakonu je družabni red Rusije slej ko prej komunističen, ne glede na bistvene spremembe, ki so se v njej že izvršile.

Tudi svoboda vere je zelo omejena, ker ostanejo še nadalje v veljavi državni zakoni, ki na primer med drugim določajo, da pred dovršenim osemnajstim letom ne sme nihče v Rusiji pripadati kaki veri, niti ne sme biti deležen kakega verskega pouka. Približno enako je seveda z volilno pravico, ker ne more kandidirati državljan "notorično protikomunističnega nazora" in ima jo vrh tega pravico postavljati kandidata le gotove priznane organizacije.

Načsino najvažnejše so ustavne določbe, ki se nanašajo na lastnino. V teoriji — le v teoriji — vztraja ustava na komunizmu, saj pripuša že velike izjeme od njega. Pred vsem se priznava osebna lastnina na predmetih vsakdanje potrebe in celo na predmetih višjega udobja. Z njimi sme lastnik svobodno razpolagati ne samo v življenju, marveč tudi za primer smrti. Uvaja se torej zopet pravica testamenta in dedovanja, čeprav je to načelo v bistvenem nasprotju s pravovernim komunizmom. Enako velik prelom s komunističnimi nauki znači določba, ki

prepušča malim kmetom in delavcem, ako ne zaposlujejo drugih delovnih sil, lastnino na njihovi zemlji in jim tudi daje pravico, da jo po smrti zapustijo svojim dedičem. Pri tem pa, kakor rečeno, ustava v teoriji še vedno stoji na komunističnem načelu, da je zasebna lastnina na nepremičninah in na produkcijskih sredstvih nedovoljena in nemogoča.

Po vsej priliki so zaradi prestiža vztrajali v novi ustavi na besedah "komunizem" in "komunističen", da si so mnoge njene določbe v očitnem

nasprotju s komunizmom. V Rusiji se je pač že mnogo spremenilo.

S spremembami, ki jih je življenje že prineslo v gospodarski in socialni ustroj ruske države, in z onimi, ki jih bo neizogibni nadaljnji razvoj še prinesel v bodočnosti, se iz velikega ruskega eksperimentiranja končno izoblikovala lepša in pravičnejša oblika socialne uredbe človeške družbe, ki bo postala sprejemljiva za vse civilizirane narode sveta in ki bo radi tega tudi našla pot vanje.

Tako vsaj vsi upamo in želimo.

IZŠEL JE

PRVI SLOVENSKI IZSELJENSKI

KOLENDAR

v Južni Ameriki za leto 1937

VSEBINA: Uvod — Dnevi, tedni in meseci — Leto 1937 — Ob obletnici (pesmica) — Argentina — Buenos Aires (pesmica) — Kratek zgodovinski opis slovenskega ozemlja — Jugoslavija — Agrikultura — Kulturni pregled in gospodarski razvoj Slovencev v J. Ameriki — V Idriji (pesmica) — Nekaj o radju — Hiša čaka, pesem o pajku in nekdanjem dekletu — Podbrdo in okolica — Slovenska kultura v Buenos Airesu — Veseli in bridki spomini — Naše prireditve — Pri slovesu (pesmica) — Slovence sem! — Bo z rakom v Argentini — Izseljenčeva tragedija — Tina iz Košane — Kako je bilo kaj doma — Slovenska krajina Prekmurje — Brez naslova — Predpustno pismo in Velika noč (pesmica) — Spomini na ing. Brinška — Večer na morju (pesmica) — Tiskarstvo — Sužnji — Vijolina — Za vinogradi — Sinko povprašuje in v Tihem večeru (pesmice) — Moje ječe — Pomlad prihaja (pesmica) — Slovanski svet — Vinčarjeva pesem — Ljubezna, žena in njena vzgoja — Na tujem polju (pesmica) — Pesmi slovenskih izseljencev — V naravi — Kar nas jedelavec (pesmica) — Kako se kuha in streže argentinski gospodi — Nekaj potrebnih naslovov po Bs. Airesu — Kako mora postopati kdor hoče klicati koga svojcev iz Evrope — Zanimivosti.

Naročite ga lahko naravnost na uredništvu Slov. lista kakor tudi pri vseh naših zastopnikih

Poleg zelo zanimivih člankov in raznovrstnih navodil in nasvetov prinaša bogato ilustracijo 64 slik iz skoro vseh vsi s Primorske in ostale Slovenije i z Jugoslavije.

CENA \$ 1.50; po pošti 30 cent. več.

Glavni trg v Trstu

se je branil, vsa pijanost ga je minovala; toda naposled ga je ugnala... Ko so gostje zagledali njegov mrki obraz, so prebledeli in njihov preserni smeh je zamrl. Ljubimec vojvodinje de Montpensier pa je planil kviku...

Bil je mlad človek blede, žolčne polti in spačenih črt, zaznamovanih po velikem gorju.

"Kaj sem storil?" je zavpil. "Kako sem prišel semkaj?... Oh, umreti mi je od sramote!..."

Vojvodinja de Montpensier se je srebrno zasmejala. On pa je planil k vratom, zakrivaje si obraz z rokami, in je pobegnil v noč... Guise, ki je žareče opazoval nezalisan prizor, je zamrmral:

"Jacques Clément!... Menih Jacques Clément, Marijin ljubimec!..."

"Zdaj sem jaz na vrsti!" je vzkliknila četrta dama z odločnim glasom, kakor da je zdavnaj premagala sleherni sram. Z izzivalno presernostjo je strgala sebi in svojemu ljubincu... Tisti mah se je Guisu zvrtilo v glavi; njegove oči so se zaprle pred strahoto, ki si je nikoli ni predstavljal tako odurne... Ta možki je bil grof de Loignes, njegov smrtni sovražnik. In brezstidna nesramnica z razuzdanim nasmehom in izzivajočimi očmi je bila Katarina de Clèves, vojvodinja Guiska, njegova žena...

Počasi se je dvignil z naslanjača in obstal kakor kip. Vojvodinja Guiska je videla tega neznanca, čigar oči so žgale vanjo izpod baršunaste krinke. Vztrepetala je, sama ne vedoč, zakaj... Nato se je drzno nasmejala in vprašala:

"In vi, gospod, ali ne mislite spopostovati dogovora? Dolj krinko, gospod. Brž, da vas..."

Glas ji je obital v grlu; Guise je bil spustil svoj svilen plašč z ramen. Vojvodinja je prebledela...

"Na, gospod," je porogljivo vzkliknil

grof de Loignes. "ali mar ne slišite? Gospa vas prosi, da bi odložili krinko."

Guise si je strgal krinko in jo je vrgel od sebe. Grof de Loignes je planil kviku, bled kakor mrtič. Ostala dva sta šinila proti vratom; vojvodinja Montpensierska je pobegnila; Klavdina de Beauvilliers se je onesvestila in vojvodinja Guiska je vzle svoji predrznosti zaječala od groze.

Vojvoda je stal na tej, de Loignes na oni strani mize. Nekaj trenutkov ni mogel nobeden izdavi besedice. Peklenska tišina je visela v zraku kakor svinec.

"Visokost," je rekel naposled grof de Loignes, "vnanji videz vas ne sme... vas ne more..."

Več ni utegnil povedati. Njegov glas je pretrgal čar, ki je uklepal Henrika Guiskega.

Na prvo grofovo besedo je vojvoda zarjul, planil naprej, prevrnil težko hrastovo mizo in bliskoma usekal z bodalom... Rdeč curek krvi je brizgnil po tleh... Loignes se je zrušil brez glasu.

Guise se je sklonil k njemu in je surovo izdrl bodalo, ki je do ročnika ticalo v rani. Šele zdaj si je dala njegova togota duška; pogled na kri, zavest, da je ubil človeka, besnost, ki jo je predolgo krotil, vse to ga je mahoma izpremenilo v divjo zver. S krvavim bodalom v roki se je obrnil proti vojvodinji. In ko je Katarina de Clèves v brezumnem strahu planila skozi vrata, jo je udri za njo...

Ječ od smrtnih groze je letela vojvodinja skozi obe izbi; dospela je do vnanjih vrat, odprla jih in se vrgla na ulico... Guise jo je gonil do piske izbe; tam se je spotalnil ob mizo in omahnil. V glavi se mu je zavrtilo, tla pod njim so se zazibala... In zgrudil se je, onesveščen od gneva, ne da bi izpustil krvavo bodalo, ki ga je držal v skrčeni desnici...

V sobi, kjer je ležal grof de Loignes brez življenja na tleh, so se med tem odprla tajna vrata, ki so spajala bezinico z dvorcem. Vstopila je ženska. Ne da bi se ustavila pri Loignesu, je naglo hitela skozi vse prostore, tja do piske sobe, od koder je videla odprti vhod.

"Katarina de Clèves je mrtva!" je zamrmrala. "Henrik Guiski bo francoski kralj in jaz bom kraljica."

Pošasten nasmeš je skrivil njene črte... Baš tedaj pa je zadela z ного ob nezavestnega vojvode. Spoznala ga je takoj. Ostrmela je in zamrla na mestu... A že se je pomirila.

"Katarina de Clèves je ušla!" je zamrmrala. "Izpodletelo je. Treba bo najti drugo pot..."

Počasi se je vrnila v izbo razvrata. Kraljica Margot in Klavdina de Beauvilliers sta bili med tem izginiti. Pri Loignesu je klečal mož v temni obleki ter ogledoval njegovo rano. Ko je Favsta stopila k njemu, je dvignil glavo.

"Ali je mrtev?" je vprašala.

"Ne, gospa... vobče ne bo umrl..." Favsta se je skrivnostno zamislila.

"Mojster Ruggieri," je povzela, "če sa bi trebalo, da ta človek umre?"

"Trebalo bi, da ga daste ubiti," je odvrnil Ruggieri s strahotno prostodušnostjo.

Zmajala je z glavo.

"Mojster," je dejala, "ta rana mora zadoščati, ne da bi jaz pomagala..."

"Potem je treba prinesiti ranjenca k meni. Dovolj bo, da ga ohranim v vročici, ki bo nastopila. V ta namen pa moram več dni opazovati njegovo stanje."

Favsta je pokimala. Spojna vrata med krmo in tajinstvenim dvorcem so se zaprla za njo. Ruggieri se je nasmešnil tako čudno, da bi bila vztrepetala, če bi ga bila videla.

"Brez skrbi bodi, Favsta," je rekel sam pri sebi. "Niti slutiti ne, da sem

uganil tvojo misel! Pojdi v miru in zanesi se na mojo vedo..."

Njegov pogled se je spet ustavil na ranjenca.

"Tudi jaz se zanesem na svojo vedo," je nadaljeval. "Loignes bo živel! Ko bosta vidva z Guisem mislila, da je zdavnaj mrtev, naj stopi pred vaju kakor iz groba... In tedaj... kdo ve, kaj se utegne zgoditi?..."

Tisti mah je vstopilo šest mož, poslanih po Favsti. Posadili so nezavestnega Loignesu v naslanjač in so ga odnesli iz krme k Ruggieriju, ki jim je osebno kazal pot.

Katarini de Clèves se je mešalo od groze, ko je pribežala na ulico. Zdelo se ji je, da že čuti mrzlo jeklo na tilniku.

"Milost, Henrik," je jecljala. "Ne ubij me!"

Sredi ulice so jo zapustile moči. Čutila je, da se utegne vsak trenutek zgru diti na tlak. Tedaj pa je uzrla moža, ki je stal pred sosedno hišo. Z naporem vseh sil si je zavlekla do njega in mu je omahnila v naročje.

"Rešite me!" je zastokala. "Ubili me hočejo..."

"Streliš," je rekel možak, "toda dajto ženske z neba! Da vidimo, ali so kaj prida zale?"

Podpiraje polmrto, trepečo be gunko, je krenil z njo bliže k plamenu luči, ki je padal skozi eno izmed oken Favstinega dvorca.

"Kdorkoli ste, gospod, usmilit se," je še zajekljala vojvodinja. "Branite me, rešite me!"

Nato se je onesvestila... Njenemu začitniku ni bilo nič kaj udobno s tem breznom na rokah; a smilila se mu je in videl je, da potrebuje pomoči. Pogledal je okoli sebe, ustavil oko na vratih Favstine hiše in brez obotavljanja prijel za težko bronasto trkalo...

"Hm," je zagodrnjal čez nekaj tre-

nutek, "kako to, da se nihče ne oglasi? In vendar morajo biti ljudje doma, drugače ne bi žgali luči."

Tako misleč je potkal še krepkeje in kriknil:

"Odprite že, tako mi Pilata! Saj menda niste Turki, da bi morala uboga ženska brez pomoči izdihniti na vašem pragu?..."

To pot so se vrata odprla... Vitez de Parfaillan je vstopil z nezavestno vojvodinjo na rokah, ne da bi vprašal, ali sme. In železna vrata Favstinega dvorca so se zaprla za njim...

Njegov pes, ki je ostal zunaj, je žalostno zatulil v temi.

(Dalje prihodnjé)

Ruska klinika za vse bolezni

Za venerične bolezni, spolne bolezni, bolezni krvi, splošno slabost razpolaga klinika s posebnim konzultorijem, kateri se nahaja pod vodstvom poznanega specialista za navedene bolezni

Dra. A. IZAGUIRRE-a.

Razpolaga z 10 specializiranimi zdravniki za razne bolezni ženske se sprejemajo v posebnih prostorih s posebnim vhom in postreženo po gospej Dr. Matildi Krasting, katere se je diplomirala v Rusiji, v Parizu in Buenos Airesu. — Imamo zdravnike specialiste za vse vrste bolezni. — Zarki X, laboratorij, Električno zdravljenje.

Za bolnike iz notranosti imamo rezervirane sobe (kakor za ženske, tako tudi za moške) s posteljami. Cena od 1 \$ dalje dnevno. Dajemo nasvete pismenim potom, za mali honorar.

Zdravniški pregled za vsakovrstne bolezni \$ 3.—

Ordiniramo: od 9—12 i 15—21.

V needljah in praznikih od 9—12.

GOVORI SE SLOVENSKI SUIPACHA 28

GOSPODARSTVO

Piše Zadr.

40 URNI DELAVNIK NA FRANCOŠKIH DRŽAVNIH ŽELEZNICAH

Francoska vlada je pod predstvom g. Bluma izdala dekret, s katerim se uvaja 40-urni teden na vseh državnih železnicah. To je zopet dokaz, da ima francoska vlada resen namen pomagati delavskim masam in je želela, da bi ji tudi druga vlada sledile ter tako prisilile privatna podjetja k izboljšanju delavskega položaja.

POLJEDELSKI MINISTER potuje

Argentinski poljedelski minister Dr. M. A. Carcano se hoče na lastne oči prepričati, kako gre kmetom po deželi. Pretekli teden je obiskal pokrajine Buenos Aires, Santa Fe ter Cordoba, ta teden Entre Rios, del Santa Fe in del Cordoba. Iz njegovih izjav je razvidno, da je našel marsikaj, kar ni v skladu s poštenjem. Brezvestni trgovci povsod izkoriščajo ubogega kmetoljca, kateri si ne ve in ne more pomagati. Tako je ugotovil, da se prodajajo plamenometali za pobiranje kobilic po 50.— do 60.— pesov komad, dočim je njihova resnična vrednost \$ 15.—. Ker so tako dragi, si jih koloni ne morejo nabaviti in se radi tega kobilice množe. Radi tega je opozoril tovarnarje, naj prodajajo te potrebne stroje po pravičnih cenah, ker v nasprotnem, slučaj se jim bo odvzela konecija in bo vlada sama izdelovala plamenometale. Ugotovil je tudi, da se koloni resnično mnogo trudijo ter da sile navodilom oblasti in jih podpirajo pri prizadevanjih za izboljšanje življenja kmetijskega delavstva.

ENOTNI PATENT ZA MOTORNA VOZILA

Županstvo mesta Buenos Aires in

RAZNO

NAJKRAJŠA VOJNA

Ob začetku petega meseca španske državljanske vojne so se spomniti angleški listi na to, da je najkrajša dosejana vojna bila pred 40 leti. V avgustu l. 1896. je sultan sansibarški napovedal angleškemu kralju vojno. Nato je angleška kraljica, ki se je mudila v bližini Sansibarja, nemudoma začela streljati na sultanovo palačo in je vrhu tega potopila edino sansibarško vojno ladjo. Točno 37 minut po vojni napovedi je sultan pobegnil iz palače in nad njo se je pojavila bela zastava. Tako kratke vojne ni bilo nikoli.

pokrajinska vlada Prov. Buenos Aires sta sklenili pogodbo, glasom katere se bodo od sedaj naprej lahko svobodno kretali motorni vozovi iz provincije v mestu in obratno. Do sedaj, ko ni patent iz mesta veljal v provinciji, je to povzročalo velike sitnosti in zapreke, posebno kolektivom.

NEUSPEH ŽITNE BITKE

Letošnja žetev v Italiji je bila približno za 20 o/o manjša od lanske, katera je dala osemdeset milijonov kvintalov pšenice. Ker pa pripravljiva Mussolini vojno, katera zahteva veliko več žita kot mirni čas, ga je to tako razburilo, da je dal najhitrejši ukaz, naj se takoj nakupi 25.000.000 kvintalov pšenice. Najprej bodo pokupili preostanke na Ogrskem, v Rumuniji in Avstraliji, kakšneje pa, ko bo žetev v Argentini končana, bodo tudi od tu uvažali. Iz Jugoslavije, ki je prva sosedna in ima na razpolago približno 40.000 vagonov pšenice, ne bodo kupili nič, kar priča kakšno razpoloženje imajo fašisti do naše domovine.

MOŽ, KI JE ŽIVEL OD SMEHA

V Newyorku je umrl najbolj znani ameriški dovtipnež D. Friedman, ki je začel svojo karjero nekoč kot snažilec čevljev ob nekem mostu, pa si je kmalu pridobil velik sloves s svojim nepremagljivim humorjem. Njegovi dovtipi in pozneje tudi burke, sketeli itd. so potovali po vseh Zedinjenih državah in se spreminjali v denar. S svojim veselim temperamentom si je Friedman zaslužil nič manj nego 25 milijonov dolarjev. Med drugim je objavil knjigo, ki vsebuje nič manj nego 75 tisoč njegovih dovtipov, ki so nastali v desetih letih.

80 LET JE SLUŽILA

80 let, od svojega 12. leta dalje, je Angelina Partini bila pri neki družini v Tunisu za služkinjo. Družina je sploh ni štela več za služkinjo, temveč za enakovrednega družinskega člana. V tem dolgem času je preživela tri pokolenja svojih gospodarjev, na zadnje je stregla pravnukinji svoje prve gospodinje. Seveda so ji dajali samo najlažje delo, a še to zavoljo tega, ker je bodela na vsak način delati. Te dni je zvesta služabnica umrla in se je vsa družina jokala za njo. Svojim sorodnikom je zapustila večjo vsoto, ki si jo je bila prihranila v dolgih letih.

MODERNA TRNJULČICA

V januarju l. 1932. je v Chicagu lepa, 17letna Patricia MacGeyerjeva nenadno trdno zaspala in vsi naporci zdravnikov je niso mogli zbuditi. Samo z umetno prehrano in vsakdanjo masažo jo je bilo mogoče ohraniti živo, pravega upanja, da jim bo to za trajno uspelo, pa niso imeli.

Pred nedavnim pa je deklica po pet letnem spanju spet odprlo oči. Njeni starši sprva niso hoteli verjeti lastnim očem. Seveda pa ji petletno spanje ni preveč dobro delo. Danes je tako slabotna, da ne more niti

DROBNE VESTI

Nov način zdravljenja epilepsije ter nekaterih vrst blaznosti potom "nevrokirurških operacij," kakor jih sam imenuje, je začel z uspehom preizkušati v Italiji estonski zdravnik Punsep.

Posadka ruskega parnika "Komsomol", katerega so španski revolucionarji potopili, se je rešila na obalo ter je živa in zdrava. Tako je v Moskvo sporočil kapitan sovjetske ladje "Maksim Gorki". Vest, ki so zatrjevale, da so revolucionarji posadko postreljali, so bile torej izmišljene.

Etiopke veljake, bivše neguove funkcionarje, je italijanski podkralj Graziani povabil na zborovanje; prišlo jih je 23 in vsi so izrazili "svojo globoko vdanost imperatorju Viktorju Emanuelu". Po zborovanju je Graziani izkazal posebno čast izdajalcu rasu Halluju, ki je bil koj v začetku prestopil na italijansko stran ter je vpadniški vojski pomagal moriti Abesince ter zaslužiti Etiopijo. Nič čudnega ni, da je neguš zgubil krono in deželo, če je imel takšne sodelavce.

Javnost v Združenih državah je hudo razburjena radi grdega umora, ki so ga izvršili neznan zločinci. Ugrabili so nekega dečka, Charlesa Mattsona, ga mučili ter končno na zverinski način ubili, ker niso dobili odkupnine.

dvigniti rok. Toda zdravniki se nadejajo, da jo bodo le počasi spravili pokone. Tisoči ljudi se zbirajo pred hišo moderne trnjulčice in prejela je nešteto šopkov in drugih daril.

V DAR DOBITE

na vsakih 6 slik, ki stanejo od 3—6 \$, lepę sliko v barvah.

Atelje MARKO RAD
Odperto tudi ob nedeljah.
Atelje MARKO RADALJ
Facundo Quiroga 1275 in 1407
DOCK SUD

Dr. Enrique Daniel Dauga

Zobozdravnik

Sprejema vsak dan izven četrtkov od 14 do 19 ure

PALPA 2584 — U. T. 73-1900
Buenos AiresVeliki zavod
"RAMOS MEJIA"
VENEREAS

ZDRAVNIKI SPECIJALISTI

ANALIZE urina brezplačno. Analize krvi. Popolno moderno zdravljenje.
SIFILIS v vseh oblikah. Popolno zdravljenje na podlagi krvne analize (914)
KOŽA: Kronični izpahi, mozoljčki. Izpadanje las. Ultravioletni žarki.
ZLATO ŽILO: zdravimo brez operacije in bolečin.
SPOLNA ŠIBKOST: Hitra regeneracija po prof. Cicarelliju.
ZIVCNE BOLEZNI: Nevračenja, izguba spomina in šibkost.
REVMATIZEM: kila, naduha, gota. Šibkost srca zdravimo po modernem nemškem načinu.
PLJUČA: Kašelj, šibka pljuča.
ZELODEC: upadel, raširjeni, kislina, težka prebava, bruhanje, rane.
CREVA: colitis, razširjenje, kronična zapeka.
GRLO, NOS, USEŠA, vnetje, polipi: brez operacije in bolečin.

Popolno ozdravljenje \$ 30.—

Plačevanje po \$ 5.— na teden.

Naš zavod s svojimi modernimi napravami in z izvrstnimi SPECIJALISTI je edin: te vrste v Argentini. — Lečenje zajamčeno. — Ugodno tedensko in mesečno plačevanje.

Plaza Once Rivadavia 3070

Od 9—21 ob nedeljah od 8—12

Krojačnica

MOZETIČ

Nudi cenj. rojakom veliko izbero vsakovrstnega blaga za poletne obleke, kakor tudi perila in vseh drugih možkih potrebščin.

SLAMNIKI

so na prodaj po cenah kakor jih ne dobite nikjer.

Prepričajte se!

Sebastian Mozetič

BUENOS AIRES
5019 - OSORIO - 5025
(PATERNAL)

CARIČIN LJUBLJENEC

Zgodvinski roman

(Nadaljevanje 17)

"Zvežite ga!", ukaže baron Pasek svojim ljudem.

Ti vplavljani na Voronec, toda Potemkin zajaše med nje in stareca. Starec izkoristi priložnost, odrine ljudi od sebe in se izgubi v množici.

In čudno! V istem trenutku, ko je staremu Voronecu uspelo, da se prerine skozi množico, ukaže poročnik Mirovič svojemu polku, da koraka dalje. Na ta način je presekal pot med carsko kočijo in Voronec.

Mirovič se je delal, kakor da je hotel s svojo zapovedjo priti carici na pomoč, toda baron Pasek je divje gledal mladega poročnika in je mrmral:

"Ta bedak! S svojim neumnim ukazom je omogočil stareu beg."

Mirovič se vzravna na svojem konju in zakliče z gromovitim glasom: "Živela naša carica Katarina!"

"Živela!", je vzklikala navdušena množica, a Voronov je bil že pozabljen.

"Pozabi tega umobolnega stareca, Aleksander", mu je šepetala carica. "Jaz se bom že pobrigala, da ti priložnost ne bo več delal napotja. Kaj ne, dragi moj, da si ono deklino že pozabil?"

Kočija prispe brez daljnih zaprek do zimske palače. Katarina in Potemkin se napolila v njo. Šele dve uri pozneje se je razšla množica naroda, ki je neprestano navdušeno klicala carici. Tisoči sveč, ki so gorele na čast Katarini in Potemkinu, ugasnejo in Petrograd dobi zopet svoj stari obraz.

Ob polnoči se odpro mala vrata,

ki so vodila iz palače v drevored. Na vrt stopita dve osebi.

Bila je visoka žena, oblečena preprosto, skoraj siromašno. Njen spremljevalec je bil lep, čvrst mladenič, oblečen kot delavec. Ona ga prime pod pazduho, nakar gresta po drevoredu k vratom, pri katerih — čudno — ni bilo nobene straže.

Ona dva hitita po mestu in dospeta končno v predmestje. Kmalu se ustavita pred malo siromašno hišico, v neki umazani ulici. Žena odločno potrka na vrata.

"Tukaj mora stanovati," izpregovori tiho. "Sedaj jo bova videla. — Črno Marfo" — ciganko."

18. POGlavJE

Orlove solze

Pol ure prej kakor sta ta dva obiskovalca potrkala na vrata črne Marfe, je stopil v hišico človek, ogrnjen s plaščem.

Črnelasa ženska mu je odprla vrata. Bila je ciganka Marfa.

V sredini Petrograda črna Marfa — lasejo so ji bili črni kot najtemnejša noč — ni odločila svoje ciganske obleke. Bila je vitka ženska, temne polti in temnih oči.

Čim je zagledala svojega obiskovalca, se zdrzne. Toda kmalu se ji zopet povrne prisotnost duha in povede gosta v sobo.

"To ste vi, grof Orlov?", ga vpraša. "Že dolgo vas črna Marfa ni videla! Toda ona vam je tako hvaležna, ker edino vam se ima zahvaliti, da sme ostati v Petrogradu."

"Da, Marfa," je odgovoril Orlov, "preteklo je že več kakor leto dni, da se nismo videli. Niti danes ne bi prišel, da nisem slišal, da se je otroku zgodila nesreča."

"Kdo vam je to javil?" — vpraša prčplášeno črna Marfa.

"Zvedel sem iz policijskih obve-

stil, ki jih dnevno prejemam. Vse vem, kar se v Petrogradu dogaja. Je-li mala resno poškodovana? Nadejam se, da je živa! Povej mi resnico. Ne plačujem ti zastoj tako veliko vsoto!"

"Denar prejemam redno vsako leto onega dne, ko ste mi izročili Fatimo", odgovori Marfa. "Fatima je ranjena na glavi. Hočete-li jo videti? Sedaj spi in nima bolečin."

Med tem pogovorom odpre ciganka vrata, ki so izgledala kakor vrata omare. Vrata so vodila v sosedno sobo, ki niti od daleč ni bila tako siromašno urejena, kakor prva. V postelji je spala mala Fatima.

Mala pacientka je imela obvezano glavo in je sladko spala s sklenjenimi rokami na prsih.

Orlov stopi k postelji in na njegovih surovih potezah se je poznalo, da je ganjen. Sklonil se je nad otroka in poslušal njegovo pravilno dihanje.

"Ali je Fatima vedno tako bleda in slaba?", vpraša ciganko.

"Nikakor ne", odgovori Marfa. "Sedaj je izgubila mnogo krvi. Drugače je rdeča ko jabolko."

"Ne bi vam svetoval, da privedete otroka, da opravlja kako težko delo! Vi veste, da dovolj plačam in želim, da ji strežete kakor princu!"

"Ali ne stanuje kakor princesa? Ali ne spi, kakor da je hčerka same carice?"

Zakaj se je Orlov sedaj nenkrat zdrnil? Zakaj je obrnil obraz? Zakaj so mu roke nenkrat vztrepetale?

"Mislim, da sem lahko z vami zadovoljen," reče naposled: "varuj dobro Fatimo in skrbite za njo. Dovolil sem vam da smete prebivati v Petrogradu, da vam ni treba z malo neprestano potovati in da vas,

kar je glavno, imam vedno pred očmi. Jaz vem, da ste pohlepni, kakor so pač vsi cigani. Bojim se, da boste iz lepote male Fatime črpali lepe koristi. Zato se čuvajte."

"Bodite popolnoma brez skrbi, grof Orlov," odgovori Marfa in se progoljivo nasmehlja. "Varovala se bom, da z ničemer ne razžalim mogočnega miljenca Orlova! Tudi jaz Fatimo ljubim in se samo bojim, da bo prišel čas, ko se bom morala od nje ločiti. Kaj ne, to še ne bo tako hitro? Fatima bo ostala pri meni in ko nekoč odraste, ne bo imela niti očetovskega doma, ne bo imela matere."

"Nima očetovskega doma?", izpregovori zamolklo grof Orlov. "Fatima bo ostala pri vas, bodite samo dobri z njo in ljubite jo. Evo vam danes to vrcico z zlatom. Mogoče je, da se zopet dolgo ne bova videla. Nocoj odhajam iz Petrograda. Grem na vojsko proti Tatarom. Vojna sreča je nestalna, črna Marfa. Tatarski strelji in njihove zastrupljene puščice lahko tudi mene zadenejo. Ako padem na bojišču, potem se obrnite na bankirja Melikova. Pri njem sem naložil neke papirje, ki pripadajo Fatimi. Dobila jih bo, ko bo stara šestnajst let. Do takrat pa boste prejeli letno isto vsoto, kakor do doslej. — Sedaj pa me pustite za trenutek samega tukaj."

Ciganka vrže na Orlova lokavi pogled, kakor da je hotela prečita ti na njegovem obrazu ono, kar ni popolnoma zanesljivo vedela, temveč samo slutila. Orlov jo še enkrat zapovedujoče pogleda, nakar ona odide iz sobe.

Grof je ostal s pečim otrokom sam v sobi. Ozre se, da se prepriča, ali je ciganka zares odšla, stopi nato k postelji in — ni človeka v celi Ru-

siji, ki bi mogel verjeti, da je Orlov tega sposoben — poklekne pred malo posteljo. Pobožno je gledal mali obrazek speče deklie.

"Vse mi lahko ugrabi", je šepetal, "vse kar mi je podelila položaj, posestva in blago, samo tebe ne, otrok moj!"

Ali je v srečo tega okrutnega človeka vendarle bil prostorček, ki ga je skrbno varoval pred pogledom ljudi? Ali je mogoče, da je tudi Orlov bil človek, ki čuti in ljubi?

"Kako je lepa, kakor angel!", je šepetal. "Poteze obraza ima iste kakor ona. Tudi ona je morala tako izgledati kot otrok. Tebe mi nihče ne bo ugrabil. Ha, ona misli, da si mrtva. Da si umrla v onem samostanu, kamor sem te takoj po tvojem rojstvu odnesel."

"Nekdo prihaja!", zakliče ciganka in odpre vrata. "Nekdo trka na vrata. Ako ne želite, da vas tukaj vidijo se morate skriti."

"Za vraga," zamrmra besno Orlov. "Kdo prihaja tako pozno?"

Ciganka zmaje z rameni.

"Gotovo bo kak bedak ali kak norec," odgovori, "ki prihaja, da mu odkrijem bodočnost. Tega mi niste zabranili. To je moj postranski zaslužek."

"Da nisi čuvarica Fatime, daj bi te takoj izgnati iz Petrograda, prokleta čarovnica!"

Udarci po vratih so postajali vedno močnejši.

"Moram odpreti, grof, toda mi se vam treba bati! Pojdite z menoj v stransko sobo. Tam imam za vas prostor, kjer se lahko dobro skrijete."

Orlov zamrmra skozi zobe ključno, še enkrat pogleda na otroka v postelji, nato pa odide s ciganko v drugo sobo. V njej se je nahajala

ZANIMIVOSTI

Pazimo na zobe!

Čiščenje ustne dupline je zelo važno tudi zato, da ohranimo zdrav dlesen. So ljudje, ki jim krvavi dlesen na vsak rahel dotik. Tu vidimo, da je dlesen ob zobeh močno nabrekli, živo rdeče barve. Na zobeh najdemo navadno celo skorjo zobnega kamna, posebno za sprednjimi zobmi spodnje čeljusti ali pa na oni strani čeljusti, ki se je ne uporablja, ker je mogoče tam kak boleč zob. Tu se razmnožujejo bakterije, ki povzročajo potem vnetje dlesni.

Zobni kamen se tvori iz usedlin slin in je zobem zelo nevaren. Počasi namreč odrija dlesen in se širi tudi na korenino. Končno se začne zob majati, véasih ga lahko s prsti izpuliš. Zato je važno, da se da zobe od časa do časa očistiti.

Čista površina zob, nič razpadajočih škribin v ustih, to je prvi pogoj za zdravo dlesen.

Težji so slučaji gnojnega vnetja dlesni. Če pritisneš tu na čeljust ob korenini, pridele ob zobu izza nabrekle dlesni gnoj. Pri zdravi čeljusti je dlesen tesno prirasačena k zobu, pri takem vnetju pa lahko greš s čistim zobotrebnim precej globoko ob korenini v nekake vrečice, iz katerih se izloča gnoj. Zobje so prevlečeni z zobnim kamnom, pošteno čiščenje je otežkočeno, ker dlesen takoj krvavi, pa tudi blizu ne moreš s krtačko. Če se bolezen zanemari, izpadejo zobje počasi drug za drugim popolnoma celi. Iskati je torej takoj v začetku zdravniške pomoči.

Vneto dlesen najdemo pri ljudeh

s sladkorno boleznijo in pri več drugih boleznih, pri katerih opeša telesna odpornost.

Našteli smo v par člankih na kratko, kaj naj vsak ve o svojih zobeh in njih boleznih. Naj se po teh člankih vsakdo zave, kako važna je skrbna nega zob že od detiške dobe.

Naj ne bo otroka, ki bi se že v neznih letih ne naučil sukati krtačko po ustih. Krtačka ne sme biti premehka, drgniti jo moramo tako v navpični kot v vodoravni smeri ob vseh straneh zob, da tako poišče vse kotičke, kjer zastajajo jedila. Izprano krtačko postavimo po snaženju v kozarec z držanjem navzdol, da se lahko osuši.

Pravilo naj bo snaženje zjutraj in po vsaki jedi, posebno temeljito pa zvečer, predno gremo v posteljo. Pri tesno se stikajočih zobeh je priporočati snaženje tudi z nitjo.

Da razkužimo usta, si jih izpiramo z raznimi v ta namen pripravljanimi tekočinami z osvežujočim okusom. Za zobe je seveda to premalo, še krtačka sama je premalo. Poslužujmo se v to svrhu raznih praškov ali past, lahko tovarniških izdelkov pod raznimi reklamami znanimi imeni, lahko se jih da pa po receptu napraviti v lekarni.

In pa še eno pravilo. Vsaj enkrat na leto, če imaš močne in odporne zobe, sicer pa dvakrat obišči zobozdravnika, ki naj vselej tudi temeljito očisti zobe, če je potrebno, in natančno pregleda vse. Ne čakaj nikoli, da te bolečine opozorijo na ta obisk, čeprav ni prijeten.

Sadje in zdravje

Že v 16. stoletju so pisali knjige o sadju, o tem, koliko sadje človeku koristi, a tudi škoduje. Predvsem vemo, da je sadje polno, zdravju človeka tako potrebnih vitaminov, da pa tudi izborna vpliva na zobe, ker se s sadjem sami očistijo. Mimo vitaminov vsebuje sadje, zlasti jabolka, prav veliko železa in kisika, ki oboje izvrstno vpliva na kri. Iz kislih, zrelih ali nezrelih jabolk dobivajo zdravilo — železni izvleček — V jabolkih je tudi fosforova kislina, ki utrjuje živce. Razen jabolka ima pa tudi drugo sadje svoje zdravilne vrednosti. Hruške vsebujejo apno in dobro vplivajo na rast kosti. Slive so jako redilne in pospešujejo prebavo. S čišnjami se zdravimo zoper bledičnost, a višnje vplivajo na delovanje jeter in topijo žolčne kamne. Kutine čistijo in razkužujejo kri. Marelice in breskve, ki je pri njih zlasti lupina velikega pomena, pospešujejo delovanje žlečca in žolča. Grozdje, ki ima toliko tanina, čisti kri in pospešuje prebavo.

Pomaranče in limonovi olupki so v zdravilstvu važni pripomočki za izdelovanje raznih izvlečkov in tinktur zoper žolčne bolezni. Sicer pa je pomarančni sok najboljša pijača za žito in krepi delovanje srea. Limonov sok pa osvežuje zdrave in bolne in zdravilno vpliva na skorbut in na žolč.

Znano je tudi tisto sadje, ki sicer raste po gozdovih ali tudi vrtovih. Jagode, na primer, čistijo kri in dajejo telesu moč, z borovnicami ustavljammo grižo. Na zdrave in bolne pa osvežujoče vplivajo, ribez, maline, ostrožnice in brusnice.

Po vsem tem vidimo, da je sadje, ki vsebuje tudi dosti sladkorja, zdravo živilo, ker vsebuje zdravilne

ZA KRATEK ČAS

Ne bo je pozabil

„Janez, pa boš tudi držal, kar si obljubil, da me ne boš pozabil?“
„Bom, bom, Micka. Napravil sem si zaradi tega že vozec v robcu.“

Srečolov

Srečolov na vasi. Gasilec kliče številke:

„Številka 182 — gos.“

Kartica se razveseli vsa srečna: „To sem pa jaz!“

sokove. Ni torej mogoče dovolj toplo priporočati uživanje sadja, vendar naj se navaden človek ne zdravi z njim kar vprek, preden ne vpraša zdravnika, katro sadje in kdaj je zanj najprimernejše.

ZOBOZDRAVNIKA

Dra. Samoilović de Falicov

in Dr. FELIKS FALICOV

Sprejemata od 10 do 12 in od

15—20 ure

DONATO ALVAREZ 2181

Trelles 2534

U. T. 59 - 1723

Ako hočete biti zdraviljeni od odgovornega zdravnika zatecite se k

Dr. A. GODEL

Specijalisti za sigurno in hitro zdrav ljenje —

AKUTNE, KRONIČNE BOLEZNI IN NJIH KOMPLIKACIJE, ZDRAVLJENJE PO FRANCOŠKIH IN NEMSKIH NAČINIH

Krone in kožne bolezni

ZA SLOVENCE PRVI PREGLED BREZPLAČNO
Ženske bolezni, bolzni maternice, jajčnika, prostate in neredno perilo. — Specija listi za pljučne, srčne, živ

reumatične bolezni

ZARKI X — DIATERMIA — ANALIZE

Sprejema se od 9. do 12 in od 15 do 21.

GOVORI SE SLOVENSKO

CALLE CANGALLO 1542

velika ura. Podstavek je segal skoro do stropa, pa bil je menda že sto let star. Marfa odpre vrata na podstavku in reče Orlovu:

„Pojdite brž tu noter. To je edini način, da se lahko skrijete.“

„Odpravite takoj svoje goste“, ji ukaže grof.

Orlov se spravi skozi ozka vrata v uro.

Trkanje je postajalo vedno močnejše. Marfa hiti odpirat. Bila je razočarana, ko je zagledala ženo in moža v delavskih oblekah. Pričakovala je odlične goste.

„Ste-li vi ciganka Marfa?“ vpraša žena s kopreno.

„Sem!“, odgovori ciganka. „Kaj želite od mene?“

„Hvalili so nam vašo umetnost. Prišla sva, da nama prerokujete bodočnost. Plačala bova dobro.“

„Vidva mi bosta dobro plačala?“ vpraša porogljivo Marfa. „Kaj ne vesta, da stane vsak obisk pri meni najmanj deset rubljev? Toliko mi ne bosta mogla plačati, zato je bolje, da odideta.“

„Najprej hočeva vstopiti“, reče žena s kopreno na obrazu in pogleda svojega spremljevalca. „Kar se pa tiče cene, se bomo že pogodili.“

Marfa odpre vrata sobe, v kateri se je nahajal Orlov v notranjosti ure, a oba gosta vstopita.

„Žena s kopreno na obrazu stopi k mizi, potegne denarnico iz žepa in položi na mizo pet zlatnikov.“

„Bo to dovolj?“, vpraša ciganko.

Črna Marfa se zdrzne, ko ugleda zlato. Začela je slutiti, da sta njena gosta preoblečena.

„To je bogata nagrada“, ponižno vzklikne Marfa. „Pet zlatnikov? To je moje? O, ciganka Marfa vam bo prerokovala vso vašo bodočnost in

ne dvomite o tem, da je vse resnica, kar prorokujete! Še nikoli se ni prevarila.“

Ženski gost odstrani svojo kopreno, ciganka pa zagleda prekrasen obraz.

„Izvolite sest!“ — zakliče Marfa. „Jaz bom medtem izmolila molitev k boginji, da me napolni s proroškim duhom.“

„Ali ti nisiem dejal, da so vse te ciganke goljufinje?“ — zašepeta mladi mož svoji spremljevalki.

„Videli bomo!“ — odgovori gospa in se prijazno obrne k Marfi:

„Pojdite, a ko ste s svojimi molitvami gotovi, nas pokličite. Do tedaj se bomo gledi pri vašem kamnu.“

Ciganka pogleda nemirno na uro in odide.

Ko je ta odšla, je poljubila dama svojega spremljevalca.

„Zakaj si ne bi véasih tudi carica dovolila malo veselja? Četudi je ta ciganka sleparica, česar še ne vem, vseeno se veselim, da sva šla nocoj skupaj na sprehod.“

Naenkrat izgine z ure številčna plošča istočasno s kazalci, a v odprtini se pojavi bradat obraz grofa Orlova. Obraz mu je pobledele, a oči se mu upro v lepo ženo. Zašepetal je:

„Ona je, — Katarina s svojim ljubimcem.“

„Kaj je to bilo?“ — skoči Potemkin s svojega sedeža. „Ali nisi ničesar slišala? Zdelo se mi je, kakor da je nekdo v sobi zašepetal!“

Glava Orlova je z odprtine že izginila, a na tem mestu se je zopet pokazala plošča s številkami in kazalci.

Katarina se je preplašeno dvignila. Oglcda se po sobi. Nekoliko časa je gledala na veliko uro, potem se obrne k Potemkinu in mu reče:

„Ne vidim ničesar sumljivega. Najbrže si se prevaril. Sami smo v sobi. Glej jo, tudi črna Marfa je že tukaj.“

„Jaz sem pripravljena.“ — zakliče ciganka, ki se je v naglici preoblekla. „Vprašala sem zvezde. Zvedeli boste resnico.“

V roki je držala malo palico, v kateri je Katarina z groze spoznala živo kačo in mahne z njo.

„Pojdite za menoj.“ Spoznali boste moje tajne.“

Katarina se odločno zavrže, ni hotela pokazati, da se boji.

Ko so odšli iz sobe, se še enkrat pokaže v odprtini ure Orlova glava, katera porogljivo gleda caričnega novega ljubljeneca.

Ciganka je spramenila svoje goste samo do praga sosedne sobe, odprla je vrata, a gosti stopijo v sobo.

V sobi je bila popolna tema; v sredini je stal trinožnik, na katerem je gorel mal ognj.

„Ne bojte se.“ reče črna Marfa. „Ne boste dolgo sami. Čez nekaj trenutkov se bom vrnila.“

Potemkin je stal zraven Katarine in jo objel z eno roko.

Marfa gre v prvo sobo, odpre vrata ure in zašepeta Orlovu:

„Sedaj je prava prilika.“ Vrata so samo prislunjena. Pojdite sedaj hitro, da vas ne bodo opazili.

Orlov se ni premaknil. Gledal je ciganko in ji reče:

„Ne, jaz bom ostal.“

„Kako? Ali nočete oditi? Moji gosti vas bodo opazili. Vsakdo vas pozna.“

„Oni bi me na vsak način spoznali. Tako sem tudi jaz njih spoznal. Poslušaj, črna Marfa, ali ti ne veš, kdo so ti tvoji gostje? Povej a ne laži! Hočem vedeti, če si spoznala to ženo, ki hoče slišati tvoje čar-

ovnije.“

„Zaklinjam se vam pri življenju Fatime, da ne vem kdo so.“

„Potem ti bom povedal,“ ji odgovori triumfirajoče Orlov, „kako velika čast je doletela tvojo trho hišo. V tvoji hiši se nahaja Katarina Velika, močna cesarica Rusije.“

Ciganka se zdrzne, kakor da bi vanjo udarila strela.

„Katarina“ je jecljala, „carica, ona, se nahaja pri črni Marfi?“

„Da,“ odgovori Orlov, „in sam Bog maščevanja jo je privedel sedaj sem.“

„A kdo je potem mož, s katerim je prišla?“ ga vpraša ciganka in ga od strani pogleda.

„Kdo je ta mož?“, reče zamolklo in polumrznje Orlov. „Ha, vidi se, ciganka, da ne živíš med ljudmi, nego med svojimi štírim zidovi. Drugače bi vedela, da od véčeraj ni več Gregor Orlov edini ljubljeneec Katarine, ampak je prišel nekdo drugi, ki je bil še véčeraj neznan črv, katerega bi bil lahko pogazil. Prišel je drugi, prišla je mladost!“

Trpkjo je grof izgovoril to besedo. To je bilo člino, česar si on ni mogel niti s silo niti z denarjem nabaviti.

Orlov potegne ciganko bliže k sebi in ji zašepeta nekaj besed na uho. Nekaj časa sta tiho šepetala — najbrže sta kovala načrt — potem sta odšla iz sobe. Na hodniku prime ciganka Orlova za roko in ga tiho odpelje v neko sobo, ki je ležala zraven one, v kateri sta čakala Katarina in Potemkin.

19. POGlavJE

Posastna slika

Carica in njen ljubljeneec sta medtem čakala na povratek črne Marfe.

Prekomorska pošta

Iz Evrope prispejo:

26. A. Delfino

29. And. Star

30. Cap Arcona, Pssa. Maria. Augustus in Marquesa.

Proti Evropi odplujejo:

23. Jamaique

25. El Argentino in Alsina

29. Monte Rosa.

Restaurant „Osorio“

Edino slovensko zbirališče

Lepi prostori, pripravno za svadbe - Vsako nedeljo ples

GENE ZMEINE — Prenočišče po 70 cent.

Se priporoča lastnik
Emilio Živec

OSORIO 5085 PATERNAL

(Dalje prihodujiš)